

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Bu abidəyə yaxınlaşan hər kəs “Salam, Müslüm” deyəcək...

Səsi və sənəti ilə Azərbaycanı dünyada tanıdan böyük müğənni, bəstəkar Müslüm Maqomayevin əziz xatirəsi doğrulub boya-baş çatdığı şəhərdə, Bakı bulvarında əbədiləşdirilib.

Avqustun 17-də Bakının Dənizkənarı Milli Parkında dünya şöhrətli müğənni Müslüm Maqomayevin abidəsinin açılışı olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva açılışda iştirak ediblər.

Mərasimdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev deyib: “Əziz dostlar, bu gün Azərbaycan xalqının böyük oğlu Müslüm Maqomayevin anadan olmasının 80 illiyidir. Bu gün Bakı şəhərinin ən gözəl yerlərindən birində Müslüm Maqomayevin abidəsi ucaldılıb. Biz bu mərasimə toplaşmışıq. Müslümü tanıyanlar, onu sevin insanlar bu gün birlikdə bu gözəl abidəni açacağıq. Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Müslüm Maqomayevlə fəxr edir. Çünki o həm böyük müğənni, həm də böyük bəstəkar idi”.

davamı səh. 2-də

BMT sessiyasında Azərbaycan Hökumətinin dövri məruzəsi təqdim olunub

BMT-nin İrqi ayrı-seçkiliyin ləğv edilməsi üzrə Komitəsinin avqustun 15-16-da Cenevrə şəhərində keçirilən 107-ci sessiyası çərçivəsində “İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında” Beynəlxalq Konvensiya üzrə Azərbaycan Respublikası Hökumətinin dövri məruzəsinin təqdimatı olub.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasını xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədovun rəhbərliyi ilə aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrindən ibarət heyət təmsil edib.

Təqdimat zamanı ölkəmizin BMT-nin insan hüquqları sahəsində müvafiq müqavilə qurumları ilə əməkdaşlığa önəm verdiyi, Azərbaycanın multietnik ölkə olduğu diqqətə çatdırılıb, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin fəaliyyəti barədə məlumat verilib.

Elnur Məmmədov qeyd edib ki, Ermənistanın etnik təmizləmə apararaq Azərbaycan ərazilərini onilliklər ərzində işğal altında saxlaması Konvensiyanın həyata keçirilməsinə əsas maneə olub. Nazir müavini Vətən müharibəsində qazanılmış Zəfərlə münaqişəyə son qoyulduqdan sonra məcburi köçkünlərin öz evlərinə qayıtması və həmin ərazilərdə multietnik icmaların bərpa olunması üçün Azərbaycan tərəfindən görülmə işlər barədə məlumat verib, bu ərazilərin minalardan və partlamamış sursatlardan təmizlənməsinin bu istiqamətdə prioritet vəzifələrdən olduğunu bildirib.

Komitə üzvləri Azərbaycanda multikulturalizm, tolerantlıq və dini dözümlülük dəyərlərinin qorunub saxlanılması istiqamətində həyata keçirilən ardıcıl tədbirləri müsbət dəyərləndirib.

“Qarabağ” və “Xarıbülbül” kolleksiyaları Kazanda sərgilənib

“Kazan Kreml”i Muzey-Qoruğunda tanınmış modeler-dizayner, Azərbaycan Milli Geyim Mərkəzinin rəhbəri Gülnarə Xəlilovanın “Qarabağ” və “Xarıbülbül” kolleksiyaları nümayiş olunub.

Dəfilə Tatarıstan paytaxtında 2-ci “Etno-Fashion” – Xalq Yaratıcılığı və Dekorativ-Tətbiqi İncəsənət Festivalı çərçivəsində keçirilib. Kolleksiya XVII-XIX əsrlərin tarixi binalarında təqdim edilib.

səh. 8

“Bakı onunla heç vaxt vidalaşmayıb, o, bizimlədir...”

“Yaşıl Teatr” da Müslüm Maqomayevin xatirə gecəsi

Avqustun 17-də “Yaşıl Teatr” Bakı Konsert Kompleksində Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə dünya şöhrətli opera və estrada müğənnisi, bəstəkar, Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti Müslüm Maqomayevin 80 illik yubileyinə həsr olunmuş xatirə gecəsi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Xatirə gecəsində ulu öndər Heydər Əliyevin Müslüm Maqomayev haqqındakı fikirlərini əks etdirən fraqmentlər nümayiş olunub.

Sonra Müslüm Maqomayevin “Azərbaycan” (“Baharlı yurdum”) mahnısı (sözləri Nəbi Xəzri) səsləndirilib.

Konsert proqramında Azərbaycanın Xalq artistləri Azər Zeynalov, Dinarə Əliyeva, Elçin Əzizov, Emin Ağalarov, Samir Cəfərov, Əməkdar artistlər İlham Nəzərov, Azər Rza, Başqırdıstan Respublikasının Xalq artisti Askar Abdrazakov, Gürcüstanın Xalq artistləri Nani Breqvadze, Vaxtanq Kikabidze, İtaliyalı tenor Alessandro Safina, Nürnberq

Opera Teatrının solisti, vokalçıların Müslüm Maqomayev adına birinci beynəlxalq müsabiqəsinin laureatı Cavid Səmədov, Rusiyanın Əməkdar artisti Yana Melikayeva və digər ifaçılar Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərini ifa ediblər.

Eləcə də Müslüm Maqomayevin repertuarından əsərlər səsləndirilib. Xatirə gecəsində görkəmli sənətkar haqqında videoçarxlar, müğənninin baş rolda çəkildiyi “Nizami” filmindən (1982) kadrlar da nümayiş olunub.

davamı səh. 3-də

TÜRKSOY-un “Rəssamlar görüşü” Safranboluda keçirilir

1997-ci ildə əsası qoyulan layihə üzrə təşkil olunan yaradıcılıq görüşlərinə indiyədək 300-ə yaxın rəssamın qatıldığını deyən E.Qafarlı bu müddətdə 2000-ə yaxın əsər ərşəyə gəldiyini və bu əsərlərin TÜRKSOY-un rəsm kolleksiyasında yer aldığını bildirib.

Qeyd olunub ki, bu əsərlər-

dən nümunələr TÜRKSOY-un iştirakı ilə dünyanın bir sıra ölkələrində keçirilən yüzə yaxın sərgidə nümayiş olunub: “Hər il “Rəssamlar görüşü” layihəsinə qatılan rəssamların əsərləri səlahiyyətli komissiya tərəfindən qiymətləndirilir və ən gözəl tablounun müəllifi “TÜRKSOY Rəsm mükafatı”na layiq görülür”.

E.Qafarlı budəfəki sənət emalatxanasının təşkilində göstərilən dəstəyə və qonaqpərvərliyinə görə Safranbolu Bələdiyyəsinə təşəkkür edib.

Elif Köse çıxışında TÜRKSOY ilə Safranbolu arasında əməkdaşlığa toxunaraq təşkilatın ötən illər ərzində şəhərdə bir sıra tədbirlər həyata keçirdiyini bildirib: “Avqustun 28-dək çəkəcəkləri rəsmlərdə Safranbolunun gözəlliklərini və tarixini əks etdirəcək rəssamlarımıza uğurlar arzulayıram”.

Qeyd edək ki, 16-28 avqust tarixlərində Safranboluda keçirilən 22-ci TÜRKSOY rəssamlar toplantısında Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkiyə, Qaqauziya (Moldova), Tatarıstan, Çuvaşiya, Saxa-Yakutiya (RF) Şimali Makedoniya və Kosovodan rəssamlar iştirak edir. Sonda rəssamların çəkildikləri əsərlərdən ibarət sərgi açılacaq.

Niyazinin “Qaytağı”sı Almaniyada festivalda səslənib

Qut İmmlinq Opera Sənəti Festivalında orkestrə
Əyyub Quliyev dirijorluq edib

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının baş dirijoru və musiqi rəhbəri, Əməkdar artist Əyyub Quliyev Almaniyada “Ürəkdən keçərək” devizi altında təşkil olunan Qut İmmlinq Opera Sənəti Festivalında iştirak edib.

Almaniyanın İmmlinq şəhərində (Bavariya federal əyaləti) yay mövsümündə gerçəkləşən ənənəvi festival hər il müxtəlif ölkələrdən tanınmış opera müğənniləri, dirijor və rejissorları bir araya gətirir. 26 iyun – 14 avqust tarixində keçirilən sayca 26-cı festival proqramı da maraqlı layihələri ilə diqqəti cəlb edib. Festival çərçivəsində C.Verdinin “Traviata” və V.Bellininin “Norma” operalarının yeni quruluşu, V.A.Motsartın musiqisinə həsr olunmuş “Mozart Gala” gecəsi, İspaniya musiqisi gecəsi, Motsartın “Sehrlı fleyta” operasının uşaqlar üçün təqdimatı, İtaliya musiqi gecəsi (O Sole Mio) və Saint Polen “Avropa Baleti” teatrının çıxışları olub.

Akademik Opera və Balet Teatrından verilən məlumata görə, festivalın bağlanış mərasimində azərbaycanlı dirijor Əyyub Quliyevin idarəsi ilə Bavariya Festival Orkestrinin çıxışı xüsusilə yadda qalıb. Bavariya Festival Orkestri ilə bərabər beynəlxalq ifaçılardan ibarət xor və İtaliya, Fransa, Almaniya, Avstriya, Türkiyə, Rusiya, Rumıniya və Ukraynanın opera müğənnilərini

yer aldığı konsertdə Verdinin “Attila”, “Maqbet”, “Falstaf”, “Siciliya gecəsi”, “Bal maskarad”, “Traviata”, Delibin “Lakme”, Offenbaxın “Qofmanın nağılları”, Bizenin “Karmen” operalarından nümunələr səsləndirilib.

Qala-konsertin əsas yaddaqalan hadisələrindən biri bu il 110 illiyi qeyd edilən görkəmli Azərbaycan dirijoru və bəstəkarı Niyazinin “Qaytağı” əsərinin Bavariya Festival Orkestri tərəfindən ifası olub. Almaniya, Avstriya, İtaliya, Rumıniya və Gürcüstanın tanınmış musiqiçilərindən ibarət orkestrin ifası alqışlarla qarşılanıb. Üç saata qədər davam edən konsertin sonunda dinləyicilərin xüsusi marağı nəzərə alınaraq orkestr Əyyub Quliyevin dirijorluğu ilə proqrama əlavə olaraq opera nümunələri də ifa edilib.

“Bəxt üzüyü”nün Sevdası, estradamızın sevdalısı

16 avqust tarixində bu dünyadan bir səs köç etdi. O səs ki, Azərbaycan klassik estrada sənətində yadda qalacaq, könülləri hər zaman oxşayacaq. Bu səs tanınmış müğənni, aktrisa Fəridə Rəhimbəyovanın səsi idi...

Həmişə həyatsevər, pozitiv və xoş aura bəxş edən Fəridə xanımı bəlkə də çoxları bəxtəvər sanırdı. İfalarını da elə ruhda çatdırırdı ki, insan bu qadının hər zaman şən-xürrəm olduğunu zənn edirdi. 1980-ci ilin ortalarında estradaya gəlməklə özü ilə bu sənətə yeni bir nəfəs gətirmiş oldu. Müxtəlif bəstəkarların mahnılarını özünəməxsus ustalıqla, oxu üslubu ilə çatdırmağı bacaran müğənni fərqli səs tembrinə, açıq səs imkanları ilə seçildi. Eldar Mansurovun, Rafiq Babayevin, Oqtay Kazımovun bəstələrini sevvə-sevvə, yaşayaraq dinləyiciyə çatdıran müğənni musiqisəvərlərin könülünü oxşayırdı.

səh. 5

“Sənədli animasiya” mövzusunda ustad dərsi

səh. 5

Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisindəki “Azərbaycan” pavilyonunda “Nizami” filmi nümayiş olunub

səh. 3

Şuşalı məşhur nəsil barədə filmin çəkilişləri başa çatıb

səh. 5

əvvəli səh. 1-də

Sovet estradasında Müslüm Maqomayevin tayı-bərabəri olmadığını vurğulayan İlham Əliyev qeyd edib ki, bu gün də onun ifasında səslənən mahnılar hər birimizi duyğulandırır: “Hər birimizin Müslüm haqqında öz xatirələri var, o cümlədən mənim də. Mən yeniyetmə yaşlarımdan Müslümü və Tamaranı tanıyıram. Onlar bizim evimizin çox əziz qonaqları idi. Bir çox gözəl xatirələrim var. Əlbəttə ki, hər il avqust ayında Müslüm və Tamaranı biz öz evimizdə qarşılayaraq Müslümün ad gününü evimizdə qeyd edirdik.

Müslüm öz doğma Vətəninə çox bağlı olan bir insan idi. Baxmayaraq ki, öz fəaliyyətini daha çox Moskvada və Sovet İttifaqının digər şəhərlərində qastrollarda keçirirdi, ancaq hər il bir neçə dəfə Bakıya gəlirdi, həm konsertlər verirdi, həm də ki, burada öz dostları ilə təmasda olurdu. O cümlədən, həm Moskvada, həm Bakıda bizim çoxlu görüşlərimiz və çox səmimi münasibətlərimiz olub”.

Dövlət başçısı xatırladı ki, Müslüm Maqomayev gənc yaşlarında ümumittifaq şöhrəti qazananda ümummilli lider Heydər Əliyev onun fəaliyyətinə çox böyük diqqət yetirir, ona qayğı göstərirdi: “Çünki onu həm böyük müğənni kimi, həm də çox gözəl insan kimi tanıyırdı. Hər birimiz Müslümü məhz həm böyük sənətkar, müğənni, bəstəkar və ən başlıcası, gözəl insan, ləyaqətli insan, çox etibarlı dost kimi tanıyırdıq”.

Prezident daha sonra deyib: – Bizim aramızda yaş fərqi böyük olsa da, bu, heç vaxt hiss olunmurdu. Çünki biz uzun illər dostluq əlaqələri saxlayırdıq və son görüşümü də Mehribanla Moskvada Müslümün və Tamaranın evində xüsusilə xatırlayıram. Artıq Müslümün səhəri o qədər də yaxşı deyildi, problemlər var idi, ancaq buna baxmayaraq, bizi çox səmimiyyətlə qarşıladı və biz bir neçə saat onların evində olarkən çox səmimi söhbətlər etdik, keçmiş xatırladıq, atamı, rəhmətlik anamı xatırladıq, o gözəl günləri xatırladıq və Mehribanla çox duyğulandıq. Bildiyiniz kimi, son illər Müslümün ayaqlarında müəyyən problemlər var idi. Ancaq o qədər səmimi atmosfer var idi ki, hətta sonra belli oldu, uzun illər evdən çıxmayan Müslüm bəyirə çıxdı, bizi yola saldı. Ağılımıza gəlməzdi ki, bu, bizim son görüşümüz idi.

Bu abidəyə yaxınlaşan hər kəs “Salam, Müslüm” deyəcək...

Dənizkənarı Milli Parkda dünya şöhrətli sənətkarın abidəsinin açılışı olub

Tamara və Müslüm – onların hər ikisi böyük sənətkar, dünya şöhrətli müğənnilər, bir-birinə o qədər bağlı idilər ki, onların eşq hekayəsi və dostluq hekayəsi bir əfsanədir. Onların tanışlığı da Bakı şəhərində olmuşdu və mənim rəhmətlik atam həmişə o günləri xatırlayırdı.

Əlbəttə ki, bu gün Müslüm haqqında danışmaq həm asandır, həm çətindir. Çünki o qədər böyük şəxsiyyət idi, həm sənətkar kimi, həm insan kimi. Onun haqqında saatlarla danışmaq olar. Eyni zamanda, onu yaxından tanıyan, onu seven insanlar, əlbəttə ki, onun bütün istedadlarını qeyd edərək, ilk növbədə, insan kimi onu xatırlayır. Öminəm ki, siz də eyni hissələr keçirirsiniz.

Onun böyük sənətkar olmasını təsdiqləyən təkə iki faktı qeyd etmək kifayətdir. Hələ 30 yaş olmadan o, Azərbaycanın Xalq artisti adına layiq görülmüşdür, 31 yaşında isə Sovet İttifaqının Xalq artisti adına layiq görülmüşdür. Estrada ifaçısı üçün bu, nadir bir hadisədir. Bütövlükdə Müslümün səsi Allah vergisi idi, özünəməxsus ifa tərzı bir fenomen idi. Nə o vaxt, nə də bu gün onun səviyyəsinə hələ ki, qalxan olmamışdır.

Müslümün öz doğma torpağına bağlı olması onun yaradıcılığında da özünü göstərib. Azərbaycan, Odlar Yurdu, Xəzər dənizinə həsr edilmiş onun bəstələdiyi mahnılar nə qədər əzəmətlidirsə, o qədər də Vətənə sevgi ilə dolu olan mahnılardır. O mahnılar bu gün də yaşayır və əbədi yaşayacaq.

Müslümün bəstələdiyi son mahnı isə çox kədərli. Biz bu mahnını Bakıda Filarmoniya zalında Müslümlə vida mərasimində eşitdik və çox təsirləndik, çox duyğulandıq. Çünki bilmirdik ki, bu mahnı yazılıb, Müslüm özü onu bəstələyib. O mahnının adı “Əlvida, Bakı” idi və o anlayırdı ki, artıq Bakıya gələ bilməyəcək, ən sevimli şəhərə gələ bilməyəcək, bu küçələrdən keçə bilməyəcək, Bakıdakı dostları ilə görüşə bilməyəcək. Təssəvvür etmək çətindir ki, onun kimi həyatı seven, onun kimi, necə deyirlər, dostlarla bir yerdə olmaq həvəsində olan adam, bax, bu vida mahnısını bəstələyir və bizimlə, şəhərlə vidalaşır. Eyni zamanda, bu, onu göstərir ki, hətta sağlamlığı o qədər də yaxşı olmayan vəziyyətdə onun istedadı, onun böyük sənətkar olması yəne də yerində idi.

“Əlvida, Bakı”, əlbəttə, o mahnıdır ki, Müslüm öz duyğularını ifa edirdi, ancaq, eyni zamanda, heç vaxt “Əlvida, Bakı” demək mümkün deyil. Çünki Müslüm bizimlədir. O, bu gün Bakıdadır, onun gözəl abidəsi bu gün açılacaq və Bakı heç vaxt onu unutmayacaq. Azərbaycan xalqı heç vaxt onu unutmayacaq. Onun xatirəsi onu tanıyanların qəlbində yaşayacaq, onun möhtəşəm səsi, onun sənəti əbədi yaşayacaqdır.

Mən sizin hamınızı bu gözəl hadisə münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. İlk növbədə, əziz Tamaranı, Müslümün dostlarını, özümü təbrik etmək istəyirəm ki, bu abidəni biz ucaldıq və bu abidə üçün, hesab edirəm ki, ən

məqbul yer seçdik. Bulvar Bakının gözüdür, Bakının mərkəzidir, Bakının tacıdır və bulvarda dahi sənətkarlarımızın ruhları dolayır, o cümlədən Müslümün. Ona görə bu abidəyə yaxınlaşan bizim vətəndaşlarımız “Salam, Müslüm” deyəcək və Müslüm əbədi yaşayacaqdır.

Mərasimdə çıxış edən unudulmaz sənətkarın ömrü-gün yoldaşı, SSRİ Xalq artisti, məşhur opera müğənnisi Tamara Sinyavskaya Müslüm Maqomayevin xatirəsinin Azərbaycanı da hər zaman əziz tutulduğunu vurğulayıb: “Onu qəlbinizdə yaşatdığınızda, Müslümün indiki tanıya bilməyəcəyi bu gözəl şəhərin ab-havasında onu yaşatdığınıza görə çox sağ olun. Ruslarda belə bir deyim var: “Muraşkı be-qayut”, azərbaycanca “tükürəm biz-biz olur” deyirlər. Düz dedimi? Bəli, Müslüm kifayət qədər soyuq Moskvadan sonra buraya gələndə bütün varlığı cusa gəlir, burada həm mahnılar, həm də onun rəsm əsərləri yaranırdı.

Yəqin bilirsiniz, o, öz rəsm əsərlərindən birini Heydər Əliyevə hədiyyə etmişdi. Heydər Əliyevini verdiyi qiymət çox xoş idi. O təəccüblənmişdi, ona görə ki, Müslümün həm də şəkil çəkdiyi gözlemirdi. Demək istəyirəm, Sizin sözlərinizlə mənə belə bir fikir oyatdı ki, vaxtilə “Mavi əbədiyyət” mahnısını yazmaqda o, praktiki olaraq həmin əbədiyyətə qovuşdu və tale onu “Əlvida, Bakı” mahnısı ilə əbədiyyətə qovuş-

durdu. Bu mahnıda o, musiqi dili ilə ürəyini boşaldıb, Sergey Aleksandroviç Yesenin isə bu hissələri sözlərlə ifadə edib və iki poetik qəlb birləşib. Buna görə çox sağ olun ki, onu xatırlayırınsız, sevirsiniz, ehtiram bəsləyirsiniz...”

Mərasimdə daha sonra kino-rejissor, Xalq artisti Oqtay Mirqasımov, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov, Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru, Xalq artisti Fərhad Bədəlbəyli çıxış ediblər.

Oqtay Mirqasımov bir məhəllədə yaşadığı Müslüm Maqomayevlə bağlı uşaqlıq və gənclik xatirələrini bölüşüb: “Yəqin ki, mən burada oturanların hamısından daha erkən vaxtlardan bu dahi insanı tanıyıram. Bizim bina, bizim məhəllə özündə çox böyük beynlər, böyük istedadlar toplayırdı. Bu, özəl bir dünya idi və şeir, musiqi, elm, rəqs, səhnə ənənələrini özündə saxlayırdı. Məsələn, Bülbül bizim hamımızı, Müslümü də həmişə Opera Teatrında “Koroğlu” tamaşasına aparırdı və biz özümüzü çox xoşbəxt hiss edirdik.

Bələliklə, biz bir yandan bu dahi insanlara diqqət yetirdik, digər tərəfdən dostumuz, yaşadığımız Müslümlə yaxınlıq edirdik. Hansısa bir anda biz, – yəni, mən özüm üçün bunu deyirəm, – birdən onun dahi olduğunu özümüz üçün təsdiqlədik – kiçik yaşlı dahi. O, ansambl qurdu, dekor çəkdi, özünün vokal imkanlarını təsdiqlədi. O zaman biz mədəniyyətə və sənətə daha yaxın olduq. Müslüm bizi buna gətirdi. Sonra Müslüm çox məşhurlaşdı. Biz o zamandan və əbədi olaraq Müslümlə fəxr edirik, bütün Azərbaycan fəxr edir...”

Fərhad Xəlilov bildirib ki, Müslüm Maqomayev hələ məktəbdə oxuyanda öz həmyaşıdlardan fərqlənirdi, çünki o, qeyri-adi bir insan idi, istedadı çoxşaxəli idi: “Yadımdadır, o, orta məktəbdə oxuyanda da rəsm əsərləri çəkərdi. Tamara xanım da dedi, Müslüm həm də gözəl rəssam idi. Hər dəfə Bakıya gələndə o, bir ay dəniz kənarında çalışırdı, doğum gününü ulu öndər Heydər Əliyevin evində keçirirdi. Ulu öndərimiz heç vaxt onu yaddan çıxarmırdı və mən deyərdim ki, Müslüm onun erköyün bir övladı idi. Amma Müslüm də heç vaxt xətti keçmirdi, çünki çox mədəni və tərbiyəli bir insan idi.

Mən Müslüm haqqında çox danışa bilərəm. Fəxr edirəm ki, Müslüm Azərbaycanı dünyaya tanıtdırdı və mən fəxr edirəm ki, Müslüm bizim ittifaqın fəxri üzvü idi. Onun ittifaqa üzv qəbul olunduğu gün çox gözəl keçmişdi. Biz, həqiqətən, çox gözəl dost olmuşuq. Heyfslənirik ki, Müslüm bu gün bizimlə burada deyil...”

Fərhad Bədəlbəyli çıxışında Azərbaycanın görkəmli mədəniyyət xadimlərinin xatirəsinə göstərilən diqqətə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib: “Son zamanlar Qara Qarayevin heykəli, Niyazinin heykəli, Rəşid Behbudovun heykəli, Bülbülün heykəli açılıb. Bütün bu açılışlarda Siz bilavasitə özünüz iştirak etmişsiniz. Biz bu diqqəti hiss edirik və yüksək qiymətləndiririk. Çünki bu böyük insanlar Azərbaycanı bütün dünyada tanıdıblar”.

O daha sonra deyib: “Mənim ürəyimdə bir kədər hissi var. Heydər Əliyev Fondu keçən il Cıdır düzündə möhtəşəm bir konsert təşkil etmişdi. Orada konsert Müslümün “Azərbaycan” mahnısı ilə bitdi. Heyf ki, Müslüm bu günü görmədi. Müslüm görmədi ki, Qarabağ azaddır, Şuşa azaddır. Bax, buna görə bir az kədərliyəm. Amma düz deyirlər, yəqin ki, Müslümün ruhu şadıddır. Onun “Azərbaycan” bütün konsertlərdə bizim vokalçılarımız tərəfindən ifa olunur. Mən çox şadam ki, Müslümün vokal məktəbi davam edir. Müslüm buna çox sevindi...”

Çıxışlardan sonra Müslüm Maqomayevin abidəsi üzərindəki örtük götürüldü.

Qeyd edək ki, abidə Müslüm Maqomayevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il martın 12-də imzaladığı sərəncama əsasən ucaldılıb. Abidənin müəllifi Xalq rəssamı, heykəltəraş Ömər Eldarovdur. Bürüncdən hazırlanan abidənin hündürlüyü 2 metrdir. Abidənin önündə Azərbaycan və ingilis dillərində məlumat lövhəsi quraşdırılıb.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə söhbət ediblər. Sonda xatirə şəkilləri çəkdirilib.

Prezident yeni səfirlərin etimadnamələrini qəbul edib

Efiopiya, Yeni Zelandiya, Çad, Cənubi Afrika Respublikası və Monqolustanın Azərbaycanda yeni diplomatik nümayəndələri təyin edilib.

Avqustun 18-də Prezident İlham Əliyev Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunan fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Adem Muhammed Mahmudun, Yeni Zelandiyanın ölkəmizdə yeni təyin olunan fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri xanım Zoe Daun Kolsən-Sinklerin, Çad Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunan fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Adum Danqay Nokur Qetinin, Cənubi Afrika Respublikasının Azərbaycandakı yeni səfiri xanım Dipuo Berta Letsatsi-Dubanın və Monqolustanın ölkəmizdə yeni təyin olunan səfiri Qombosuren Munxbayarın etimadnamələrini qəbul edib.

Bakıda Tofiq Quliyevin heykəli ucaldılıb

Bakı şəhərində görkəmli bəstəkar, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Tofiq Quliyevin (1917-2000) heykəlinin ucaldılması üçün işlərə başlanılıb. Abidənin müəllifi heykəltəraş Tural Rzaquliyevdir.

Heykəl keçmiş “Bakı” mehmanxanasının yerində salınmış parkda (Fikrat Əmirov və 28 May küçələrinin kəsişməsi) ucaldılacaq. Ərazi hasara alınıb, tikinti işləri başlanılıb.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin 20 may 2021-ci il tarixli sərəncamına əsasən, Tofiq Quliyevin abidəsinin ucaldılması Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti və Mədəniyyət Nazirliyinə tapşırılıb.

Mirvarid Dilbazının 110 illiyi qeyd olunub

XX əsr Azərbaycan poeziyasının görkəmli nümayəndəsi, ilk qadın Xalq şairi Mirvarid Dilbazının (1912-2001) anadan olmasının 110 illiyi ilə əlaqədar Qazax rayonunda yubiley tədbiri keçirilib.

Qazax Rayon İcra Hakimiyyəti, “Mirvarid Dilbazi Poeziya Məclisi” İctimai Birliyi, “Qazax” Xeyriyyə İctimai Birliyi və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi (AYB) Qazax bölməsinin birgə təşkilatçılığı ilə gerçəkləşən tədbirdə əvvəlcə Xalq şairinin 85 illik yubiley mərasimindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edən “Mirvarid Dilbazi Poeziya Məclisi” İctimai Birliyinin sədri Güllü Eldar Tomarlı şairənin həyat və yaradıcılığında danışib. Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev çıxışında qeyd edib ki, ulu öndər Heydər Əliyev Xalq şairi Mirvarid Dilbaziyə böyük qiymət verib.

“Qazax” Xeyriyyə İctimai Birliyinin sədri İlham Pirməmmədov, AYB Qazax bölməsinin sədri, Əməkdar incəsənət xadimi Bərat Vüsal və digər çıxış edənlər Mirvarid Dilbazının Azərbaycan ədəbiyyatında yerindən söhbət açıblar. Xatiriqlər kənd tam orta məktəbinin şagirdləri, Mirvarid Dilbazi adına Cəfəri kənd tam orta məktəbinin şagirdləri şairənin şeirlərini söyləyiblər.

Bir Vətəndən bir Vətənə Almas İldırım

Ömrünün yarından çoxunu Türkiyədə yaşayan şair haqqında kitabın təqdimatı

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva və fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Faiq Ələkbərlinin həmmüəllifliyi ilə Azərbaycan mühacir ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Almas İldırımın həyat və yaradıcılığında bəhs edən kitab işıq üzü görüb.

“Bir Vətəndən bir Vətənə Almas İldırım” kitabının İstanbulda – Türk Ədəbiyyatı Vəqfində təqdimatı olub.

“Türk ədəbiyyatı” jurnalının baş redaktoru İmdat Avşarın aparıcılığı ilə keçirilən tədbirdə görkəmli şairin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilib.

Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin rəhbəri Serhat Kabaklı Almas İldırımın Azərbaycan qədr Türkiyə üçün də əziz olduğunu bildirib, özəlliklə Elazığda onun irsini

çoxlarının bildiyini vurğulayıb. Vəqf başqanı Türkiyə-Azərbaycan ədəbi-mədəni əlaqələri barədə də fikirlərini bölüşüb.

Milli Məclisi Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayevaya kitabın İstanbulda nəfis tərtibatla işıq üzü gördüyünü bildirərək, təqdimat mərasiminin keçirilməsində əməyi keçən hər kəsə təşəkkür edib.

Azərbaycanın qurtuluşu uğrunda mübarizə aparən və ömrünün böyük hissəsini qardaş ölkədə, Elazığda keçirən Almas İldırımın (1907-1952) anadan olmasının 115-ci ildönümü münasibətilə hazırlanan kitabın müstəqil Azərbaycan aydınlarının vəfa borcunu ifadəsi olduğu vurğulanıb.

“İnanırıq ki, qardaş ölkəmizin oxucuları, qədirlən aydınları bu kitab vasitəsilə Almas İldırımın həyat və yaradıcılığına yenidən

nəzər salacaqdır. Heç təsadüfi deyil ki, ev sahibi qurumun təsisçiləri də Elazığlıdır və Almas İldırımın həyat və yaradıcılığı Bakı qədr Elazığ üçün də əzizdir” deyən Qənirə Paşayeva Azərbaycan ədəblərinin xatirəsinə daim əziz tutduqları üçün türk xalqına və dövlətinə təşəkkür edib.

Komitə sədri Mustafa Kamal Atatürkün Elazığda Almas İldırımın yaşama, yaradıcılığı, əhvalı barədə soruşarkən, şairin “Sayın Cümhurbaşqanım, hər şey yaxşıdır, bircə Xəzər yoxdur” deməsi üzərinə Atatürkün Elazığdakı gölün adının Xəzər olaraq dəyişdirilməsi təlimatı verdiyini xatırladı: “Hesab edirik, Xəzər gölü-

Diaspor nümayəndələrinin Şuşaya növbəti səfəri başa çatıb

Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi və təşkilatçılığı ilə tətilərini Azərbaycanda keçirməyə üstünlük verən 18 ölkədən 100-ə yaxın diaspor nümayəndəsinin Şuşaya növbəti səfəri başa çatıb.

Komitədən bildiriblər ki, “Biz dəmir yumruğun gücü ilə Şuşadayıq” layihəsi çərçivəsində altıncı dəfə gerçəkləşən səfər çərçivəsində diaspor nümayəndələri Şuşanın baş meydanı “Bazərbəş”-ni, Cıdır düzündü, erməni vandəlizminə məruz qalmış güllələnmiş heykəllərin olduğu meydanı,

Şuşa Bəyannaməsinin imzalandığı məkanı, Xurşidbanu Natə-

vanın evini, “Xan qızı” bulağını, Molla Pənah Vəqifin məqbərəsini,

Gəncə qapısını, Saatlı, Aşağı və Yuxarı Gövhər ağa məscidlərini və digər görməli yerləri ziyarət edib, qədim şəhərimizdə aparılan yenidənqurma və abadlıq işləri ilə tanış olublar.

Səfərin sonunda ənənəyə uyğun olaraq diaspor nümayəndələri Cıdır düzündə Azərbaycan bayrağı açıb, “Yallı” sədələri altında rəqs ediblər. Onlar bu xoşbəxtliyi xalqımıza bəxş edən Prezident, müzəffər Ali Baş Komandan və Azərbaycan Ordusuna təşəkkür ediblər.

Qeyd edək ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi 2021-ci ildə dörd dəfə, 2022-ci ildə isə bir dəfə (26 iyul) diaspor nümayəndələrinin Şuşa şəhərinə səfərlərini təşkil edib.

“Bakı onunla heç vaxt vidalaşmayıb, o, bizimlədir...”

“Yaşıl Teatr” da Müslüm Maqomayevin xalırə qecəsi

əvvəli səh. 1-də

Konsertdən sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və unudulmaz sənətkarın ömür-gün yoldaşı, SSRİ Xalq artisti, məşhur opera müğənnisi Tamara Sinyavskaya səhnəyə gələrək ifaçılarla görüşüblər.

Xatirə gecəsində çıxış edən Prezident İlham Əliyev deyib:

— Bu gün unudulmaz bir gündür. Bu gün şəhər əziz Müslümün şəhərimizin ən gözəl yerlərindən birində — bulvarda abidəsini açdıq. Onu da bildiriməliyəm ki, bu günə qədər bulvarda heç bir abidə olmamışdır. Birinci abidə Müslümün şəərəlinə qoyulub və bu, təbiidir. Çünki bulvar şəhərimizin gözüdür. Bulvar Müslümün də ən sevimli

yeri olmuşdur. Bu gün bu abidə bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı Müslümü nə qədər sevirdi və o, bu sevgiyə nə qədər layiq idi.

Bu gün bizim incəsənət ustaları bizə gözəl bir hədiyyə bəxş etmişlər. Mən əminəm ki, bu konserti dinləyən hər kəs böyük zövq almışdır. Müslümün unudulmaz siması bir daha gözümü-

zün önündən keçdi. Onu yaxından tanıyanlar bir daha gördülər ki, o, nə qədər böyük sənətkar, nə qədər gözəl insan idi.

Bugünkü konsertin bütün iş-tirəclərinə təşəkkür etmək istərdim. Biz bu gün şəhərdən Müslümün gününü qeyd edirik. Şəhərin ən gözəl yerində, Dənizkənarı Bulvarda, unudulmaz “Mavi əbədiyyət” mahnısında

tərənnüm etdiyi, hamımızın çox sevdiyi Xəzər dənizinin fonunda Müslümün möhtəşəm abidəsi ucalır, onun gözəlliyini, istedadını, qamətini, məğrur simasını, ləyaqətini təcəssüm etdirir. Bu gün biz abidəni açarkən mən dedim ki, indi səslənən “Əlvida, Bakı” mahnısı vəfatından az öncə onun tərəfindən yazılıb və mən onu ilk dəfə Bakıda, filarmoniyanın binasında keçirilən Müslümlə vidalaşma mərasimində dinlədim, o, mənə çox təsir etdi. Çünki o, şəhərlə, dostları ilə, həyatı ilə vidalaşdı. Bu mahnını yazmağın ona necə çətin olduğunu, onun hansı hisslər keçirdiyini yalnız təxmin etmək olar. Əlbəttə, bu barədə danışarkən mən dedim, burada ucalan bu abidə onu göstərir ki, Bakı onunla heç vaxt vidalaşmayıb və heç bir zaman vidalaşmayacaq. O, bizimlədir.

Mən bizim ifaçılara təşəkkür etmək istəyirəm. Əminəm ki, bu gün Azərbaycan ifaçılarının gözəl səsləri hamımızı heyran etdi. Bu, bizim fəxrimizdir. Bu, onu göstərir ki, Müslümün yaradıcılığı yaşayır və xalqımızın nəsil-nəsil nümayəndələri yaradıcılıqda zirvəyə ucalır. Bu gün biz Müslümlə onun bütün həyatı boyu fəxr etdiyimiz kimi, bugünkü gözəl ifaçılarımızla da fəxr edirik.

Əlbəttə, mən dost ölkələrdən gələn bizim əziz, sevimli qonaqlarımıza xüsusi təşəkkür etmək istərdim. Bu gün bizimlə olduqunuza, Müslümə olan sevginizə, onun haqqında xatirələrinizə, ona münasibətinizə görə sizə təşəkkür edirəm. Bu gün unudulmaz gündür. Biz əziz dostumuzu, qardaşımızı, Azərbaycan xalqının böyük oğlunu bir daha xatırlayaraq deyirik ki, Müslüm həmişə bizimlədir. Bu gün Nani xanım bu barədə mahnı oxudu. Hörmətli Vaxtanq ölkəmizə həsr edilən gözəl mahnı və ecəzkar popurri ifa etdi. Bu gün çıxış edən bütün ifaçılarımız Müslüm obrazından ruhlanmışdı.

Hamiya Allahdan cansağlığı, bütün ölkələrə, xalqlara firavanlıq arzu edirəm. Yaşasın Azərbaycan. Sağ olun.

Səsi və sənəti ilə əbədi

Müslüm Maqomayev məzarı başında yad olundu

Qürurlu, səmimi və fədakar dost olan Müslüm Maqomayevi daim xoş hisslərlə xatırlayacağını deyən F.Bədəlbəyli onun azad Şuşamızı görməməsinə də təəssüflə qeyd etdi. Vurğuladı ki, Şuşadakı

mətlə yad edirik. O, hər zaman Azərbaycan xalqının qəlbində yaşayır və yaşayacaq. Çünki onun mədəniyyətimizə, musiqi sənətimizə verdiyi töhfələr böyükdür, əvəzsizdir.

əksər musiqi məclislərində sənətkarın ölməz əsərləri səsləndirilir və bununla da müğənninin ruhu qala-şəhərimizdə dinclik tapır...

Onun bənzərsizliyi təkcə peşəkar ifaçılığında, əsərində, sənətkarlığında deyil, həm də şəxsiyyətində bürüzə verir.

Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov da anim tədbirinə toplaşanlara Müslüm Maqomayevə sevgi və rəğbətindən bəhs etdi. Onun dərin zəkası, istedadı, həssaslığı və mehribanlığından danışdı: “Xalqımızın ən gözəl ifadə edildiyi bildirildi. Tamara xanım istər Müslümün tamaşaçıları, istərsə də tamaşaçıların onu mavi ənginliklər qədrərsəniz mənə bəhs etdi. Onun parlaq istedadının təkcə səsinə deyil, bütünlükdə yaradıcılığında dərin iz qoyduğunu dilə getirdi.

Mərasimdə çıxış edən mədəniyyət naziri Anar Kərimov 17 avqustun xalqımız üçün əlamətdar tarix olduğunu dedi. Bildirdi ki, Müslüm Maqomayev tək Azərbaycan üçün deyil, bütün dünya üçün töhfələr vermiş şəxsiyyətlərdəndir: “Bu gün biz böyük sənətkarın xatirəsini hör-

Müslüm Maqomayev ölkəmizi təkcə keçmiş SSRİ-də deyil, bütün dünyada layiqincə təmsil edirdi. Ömrünün bir hissəsini Azərbaycanda yaşamasa da, qəlbi daim öz vətəni ilə döyünürdü və o, bunu daim ifalarında da çatdırmağa çalışırdı”.

Nazir bildirdi ki, dövlətimiz tərəfindən Müslüm Maqomayev sənəti layiqincə qiymətləndirilib:

“İstər ulu öndər Heydər Əliyev, istərsə də onun ənənələrini layiqincə davam etdirən ölkə başçımız İlham Əliyev daim müğənninin sənətinə, xalqımıza miras qalan bənzərsiz yaradıcılığına qayğı ilə yanaşır. Məhz bu gün sənətkarın yubileyi münasibətilə paytaxtımızın ən gözəl məkanlarından birində açılış baş tutan heykəli, eləcə də onun yubileyi ilə bağlı digər silsilə tədbirlər Maqomayev sənətinə dövlətimizin diqqətinin bariz nümunəsidir. İnanıram ki, Müslüm Maqomayevin ölməz sənəti yeni nəsil ifaçılar tərəfindən yaşadılacaq və xalqımızın bu bənzərsiz sənətə sevgisi tükənməyəcək”.

Xatırladaq ki, Müslüm Məhəmməd oğlu Maqomayev 1942-ci il avqustun 17-də Bakıda anadan olub. 1960-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti olan müğənni İtaliyanın Milan şəhərindəki “La Skala” teatrında təc-rübə keçib. 1966-cı ildə Parisin “Olimpiya” konsert salonunda konsert verib. 1968-ci ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını (indiki BMA) bitirib, bir il sonra Polşanın Sopot şəhərində keçirilən beynəlxalq mahnı festivalında ilk mükafatını qazanıb. 31 yaşında SSRİ Xalq

artisti adına layiq görülüb. 1975-ci ildə Azərbaycan Dövlət Est-rada-Simfonik Orkestrinin bədii rəhbəri təyin edilib. Bu orkestrlə Sovet İttifaqının bir sıra şəhərləri ilə yanaşı, Fransa, Bolqarıstan, Polşa, Finlandiya və s. ölkələrdə konsert proqramları ilə çıxış edib. Onun repertuarında 600-dək əsər vardı.

Müslüm Maqomayev həm də gözəl mahnılar müəllifidir. Xalq şairi Nəbi Xəzrinin sözlərinə bəstələdiyi əzəmətli “Azərbaycan” mahnısı isə ölkəmizə it-haf edilmiş ən gözəl əsərlərdən biridir. Sənətkarın milli musiqi mədəniyyətimizin inkişafında xidmətləri yüksək qiymətləndirilib və o, müstəqil Azərbaycan Respublikasının ali mükafatları — “Şöhrət” və “İstiqlal” ordenləri ilə təltif edilib.

Görkəmli musiqiçi 2008-ci il oktyabrın 25-də Moskvada dünyasını dəyişib. Cənazəsi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Bakıya gətirilərək 1 Fəxri xiyabanda torpağa tapşırılıb.

Həmidə

Milyonlarla dinləyicinin

qəlbini fəth edən istedad

Rusiya paytaxtında Maqomayevin yubileyi

qeyd edilib

Dünya şöhrətli opera və estrada müğənnisi, Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti Müslüm Maqomayevin 80 illik yubileyi Moskvada da qeyd olunub.

Avqustun 17-də dahi müğənninin yaradıcılığının pərəstişkarları onun abidəsi önünə toplaşdılar. Tədbir iştirakçıları abidə önünə gül dəstələri düzüb, Müslüm Maqomayevlə bağlı xatirələrini bölüşüblər.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin humanitar proqramlar üzrə rəhbəri Tamilla Əhmədova çıxış edərək müğənninin Azərbaycan musiqi mədəniyyəti xəzinəsinin zənginləşməsinə verdiyi dəyərli töhfələri qeyd edib. O, Müslüm Maqomayevin Azərbaycanı “atası”, Rusiyanı isə “anası” adlandırdığını və milyonlarla dinləyicinin qəlbini fəth edən istedadın məhz iki xalqın çoxəsrlik mədəniyyətlərinin yetirməsi olduğunu xatırladı.

Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəsi Maqomayevin anadan olmasının 80-ci ildönümündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə Bakıda, Dənizkənarı Milli Parkda müğənninin abidəsinin açıldığını da diqqətə çatdırıb.

Rusiyanın Xalq artisti Zaur Tutov qeyd edib ki, Müslüm Maqomayevin böyük irsi milyonlarla insanı sevindirir, sevindirir və sevindirəcək: “Bu, böyük, əsl saf, ürəkədən gələn sənətdir. Çox gözəl, bacarıqlı və yüksək səslə oxuyan vokalçılar kifayət qədərdir, lakin bizim dahi Müslüm Maqomayev fantastik mələhətlə ifa edirdi”.

Müslüm Maqomayevə həsr edilmiş və Moskvada nəşr olunan “Əbədi məhəbbətim” kitabının müəllifi Təyara Vəlimetova dahi müğənni və onun həyat yoldaşı Tamara Sinyavskaya ilə görüşlərini yada salıb. “Kitabın adını Tamara Sinyavskayanın seçməsi mənim üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir”, — deyə o bildirib.

Maqomayev yaradıcılığının pərəstişkarları onun abidəsi önündə repertuarından mahnılar ifa edib, xatirələrini bölüşüblər.

Ən çox hansı ölkələrə səfər etmişik?

Bu ilin yanvar-iyul aylarında xarici ölkələrə gedən Azərbaycan vətəndaşlarının ümumi sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2 dəfə artaraq 829,4 min nəfər olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, bu müddətdə ölkə vətəndaşlarının 47,9 faizi Türkiyəyə, 16,6 faizi Rusiyaya, 12,2 faizi İrana, 8,3 faizi Gürcüstana, 15 faizi isə digər ölkələrə səfər edib.

Eyni zamanda Azərbaycandan İrana səfər edənlərin sayı 2022-ci ilin yeddi ayında ötən ilə müqayisədə 4,3 dəfə, Türkiyəyə gələnlərin sayı 2,2 dəfə, Gürcüstana gələnlərin sayı 1,9 dəfə, Rusiyaya gələnlərin sayı isə cəmi 23,2 faiz artıb.

Bu ilin yanvar-iyul aylarında xarici ölkələrə səfər edənlərin 60,1 faizi hava, 37,3 faizi dəmiryolu və avtomobil, 2,6 faizi isə dəniz nəqliyyatından istifadə edib.

Moskvadakı “Azərbaycan” pavilyonunda “Nizami” filmi nümayiş olunub

Avqustun 17-də Moskvada Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisindəki “Azərbaycan” pavilyonunda “Nizami” filmi nümayiş olunub. Sənətkarın baş rolu oynadığı film onun 80 illiyi münasibətilə Rusiya paytaxtında tamaşaçılara təqdim edilib.

C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” Kinostudiyası tərəfindən “Mosfilm” Kinostudiyasının da iştirakı ilə

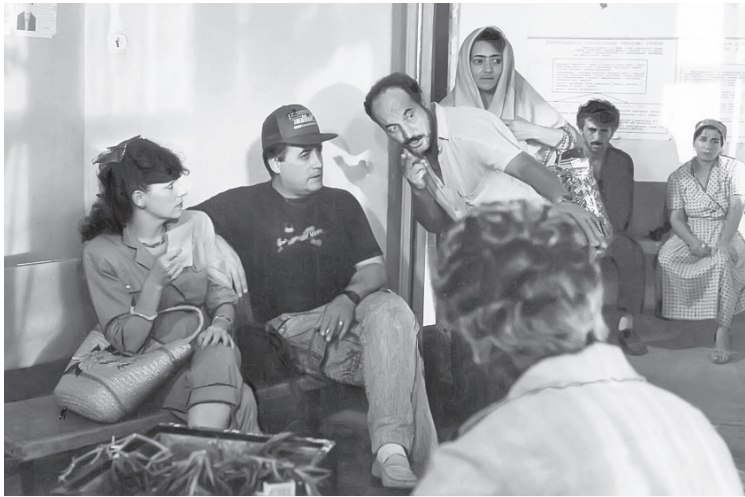

1982-ci ildə çəkilən “Nizami” bədii filminin quruluşçu rejissoru Eldar Quliyev, ssenari müəllifləri İsa Hüseynov və Eldar Quliyev, quruluşçu operatoru Arif Nərimanbəyov, bəstəkarı Qara Qarayev, rəssamı Mayis Ağabəyovdur.

Tarixi-biografik kinoromanda dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin obrazını görkəmli müğənni Müslüm Maqomayev böyük sevgi ilə yadıb. Filmin rus dilinə dublyajında Nizami rolunu SSRİ Xalq artisti Vyacheslav Tixonov səsləndirib.

“Bəxt üzüyü”nün Sevdası, estradamızın sevdalısı

Tanınmış müğənni və aktrisa Fıraqız Rəhimbəyova dünyasını dəyişib

16 avqust tarixində bu dünyadan bir səs köç etdi. O səs ki, Azərbaycan klassik estrada sənətində yadda qalacaq, könülləri hər zaman oxşayacaq. Bu səs tanınmış müğənni, aktrisa Fıraqız Rəhimbəyovanın səsi idi...

1990-cı illərin əvvəllərində ABŞ-a köçən müğənni doğma Vətəninə heç zaman unudulmadı, oxuduğu mahnılar radio dalğalarında dinlənildi. Son 10 ildə Fıraqız xanımın ifalarını dinləyəndə, müğənninin ölkəmizin əlamətdar günləri və bayramlarında sosial şəbəkələr üzərindən xalqımıza təbriklərini oxuyanda nədənsə Rusiyanın estrada ulduzu Alla Puqaçovanın “Özüm haqqında mahnı”sı yadıma düşürdü. Mahnıda təxminən belə deyilir: “Kimsə haradasa haqqımda boş yerə şayiələr yayır, guya mən kədərsiz, qayğısız yaşayıram, dünyanın ən şanslısı mənəm... Mən də hamı kimi bu yer üzündə yaşayıram və hamı kimi tələdən özümə xoşbəxtlik diləyirəm...”.

Həmişə həyatsevər, pozitiv və xoş aura bəxş edən Fıraqız xanımı bəlkə də çoxları bəxtəvar sayırdı. İfalarını da ələ ruhda çatdırırdı ki, insan bu qadının hər zaman şə-n-xürrəm olduğunu zənn edirdi. 1980-ci ilin ortalarında estradaya gəlməklə özü ilə bu sənətə yeni bir nəfəs gətirmiş oldu. Müxtəlif bəstəkarların mahnılarını özünəməxsus ustalıqla, oxu üslubu və xarakteri ilə çatdırmağı bacaran müğənni fərqli səs tembrli, açıq səs imkanları ilə seçilirdi. Eldar Mansurovun, Rəfiq Babayevin, Oqtay Kazımovun bəstələrini sevä-sevä, yaşayaraq

dinləyiciyə çatdıran müğənni “Əgər mənı unutsan”, “Ana torpaq”, “İnanıram sevgiyə” və digər populyar mahnıların musiqisevərlərin könlünü oxşayırdı.

Sənət şöhrəti artan müğənni özünü aktrisa kimi də sınağa qərar verir. “Gümüşgöl əfsanəsi” (1984) filmində epizodik rolda (müğənni) çəkilir. Filmin bəstəkarı, SSRİ Xalq artisti Müslüm Maqomayev müsahibələrinin birində Fıraqız xanımı “Azərbaycanın Alla Puqaçovası” adlandırmışdı.

Onu aktrisa kimi şöhrətləndirən isə, sözsüz ki, “Bəxt üzüyü” (1991) filmi oldu. Filməki Sevdə (Seda) obrazı onu tamaşaçılara daha da sevdirmişdi. Filmin baş rol qəhrəmanı Moşu – Xalq artisti Valeh Kərimov bir müsahibəsində deyirdi ki, aktrisa Yasəmən Malik həmin roldan imtina edibmiş. Rejissor Ramiz Əzizbəyli bu rola uzun zaman aktrisa axtarışında olur. Nəhayət, Fıraqız Rəhimbəyovanı həmin filmə dəvət edir...

Müğənni-aktrisanın vəfat xəbərinin onun sənət dostlarını sarsıdıb. Xalq artisti Eldar Mansurov müğənninin dünyasını dəyişməsinə təəssüflə qarşılayır: “Fıraqız Rəhimbəyova ilə tanışlığım 80-ci illərin əvvəlinə təsadüf edir. İki mahnımı oxudu.

Biri Rauf Abdullayevlə duet idi, digərini, təəssüf ki, indi xatırlamıram. Gözəl alındı. İlk uğurlu mahnı isə Yeni il şənliyi üçün yazdığım “Təzə il” mahnısı idi. O vaxtlarda Rəfiq Babayev estrada orkestrinə yeni bədii rəhbər təyin olunmuşdu. Fıraqız həmin orkestrlə bu mahnını oxudu və çox uğurlu alındı. Bu ifadan sonra onu Azərbaycan Televiziyasına solist kimi qəbul etdilər. 1985-ci ildən intensiv əməkdaşlığımız başladı. Çox mehriban insan idi. Ailəvi dostluq edirdik, evimizə tez-tez gəlirdi, mahnıları işləyirdik.

Yoldaşım da rəfiqə idilər. Çox mehriban insan idi. Onun heç vaxt qeybət etdiyini, gileyləndiyini görmədim. Arzusunu istəyi müxtəlif üslublu mahnılar ifa etmək idi. Ona deyirdim Avropa üslubunda ifalar sənə çox yaraşır. Digər bəstəkarların da mahnılarını səsləndirirdi. Onun xoşuma gələn bir cəhəti də bu idi ki, hər bəstəkarın üslubuna görə ifa edirdi. Bir bəstəkarın əsərində etdiyi ifaçılıq keçidlərini digər bəstəkarın əsərində təkrarlamırdı.

Bəlkə də 90-cı illərin əvvəllərində vəziyyət başqa cür olsaydı, o, ölkəni tərk etməzdi. Onun sənəti üçün perspektiv yox idi o zaman. Fıraqız də o səbəbdən gəlməli

oldu. Amma Bakıya gedib-gəlirdi və hər dəfə gələndə zəngləşirdik, görüşürdük. Deyirdi mənə yeni mahnılar yaz. Mən yeni mahnılar da yazmışdım, ifa edirdi. Əvvəlki mahnılarımızı yeni aranjiman etmişdik... Allah rəhmət eləsin”.

Xalq artisti Valeh Kərimov da Fıraqız xanımın hər dəfə Bakıya gəlişində onunla görüşdüyünü deyib: “O həm yaxşı müğənni, aktyor, həm də çox gözəl dost idi: güləruz, pozitiv. “Bəxt üzüyü – 2” (2017) filmi bizi yənidən birləşdirdi. Həmin vaxtlarda səhhətindən şikayət etmirdi, sonradan Bakıya gəlişi zamanı da sağlam idi. Heyf ki, onu itirdik. Allah rəhmət eləsin...”.

Fıraqız Rəhimbəyova 1960-cı il avqustun 7-də Ağdam rayonunun Şişpapaqlar kəndində anadan olub. 80-ci illərin əvvəllərindən estrada müğənnisi kimi tanınmağa başlayır. Tamaşaçı və dinləyicilərin rəğbətini qazanır.

İlk həyat yoldaşından ayrılan Fıraqız Rəhimbəyova 1993-cü ildə qızı ilə ABŞ-ın Los-Anceles şəhərinə köçür. 1999-cu ildə orada amerikalı memar Raymond Antoni ilə ailə həyatı qurur. Bir neçə il əvvəl Azərbaycan mətbuatına verdiyi müsahibədə doğma Vətəninə unudulmadığını demişdi: “Mən həmişə istəmişəm ki, qızımı yaxşı bir gələcəklə təmin edim. Bu isə, ilk növbədə, mükəmməl təhsil almaq deməkdir. Buna görə də mən öz karyeramı qurban verdim. Baxmayaraq ki, o vaxt Bakıdakı yaradıcılığım çox gözəl tərzdə inkişaf edirdi. Yəni də özümün karyerama qurban vermiş adam kimi hiss etməliyəm. Çünki hələ bundan sonra da bir sənətçi olaraq sözümlə deyə bilərəm. Məni sevan, mənim sənətimə dəyər verən hər bir dinləyicimə sonsuz minnətdarlığımı bildirirəm. Ümid edirəm ki, bir gün möhtəşəm bir solo konsertdə onlarla yenidən görüşəcəm...”.

Avqustun 7-də 62 yaşını qeyd edib 9 gün sonra bu dünyadan köçən, ifası ilə ruhumuza hərarət gətirən müğənni sənətsevər qəlblərdə yaşayacaq...

L.Azəri

“Mehmandarovlar” filminin

çəkilişləri başa çatıb

C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” Kinostudiyasında növbəti filmin çəkilişləri yekunlaşıb.

Mehmandarovlar sülaləsindən bəhs edən bədii-sənədli filmin rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Yavər Rzayevdir. Ssenarini rejissorla birlikdə tədqiqatçı, jurnalist Vəlif Quliyev yazıb.

Yeddi hissədən ibarət filmin əsas qəhrəmanı nəslin parlaq üzvlərindən biri olan Mustafa bəy Mehmandarovdur. Filmə kadrarxası səsin qəhrəmana ünvanladığı suallar və cavablar həm də dövrün ictimai-siyasi mənzərəsini ekrana gətirir.

Filmin çəkilişləri kinostudiyanın pavilyonunda və Şuşa şəhərində aparılıb. Mehmandarovlar nəslinin davamçıları çəkiliş prosesində zamanı Şuşada Mehmandarovlar malikanəsini ziyarət ediblər. Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə istehsal edilən film ilin sonuna qədər geniş tamaşaçı auditoriyasına nümayiş olunacaq.

Bakı Beynəlxalq Qısa Filmlər Festivalına

qəbul elan edilib

Noyabrın 11-dən 15-dək keçiriləcək XIII Bakı Beynəlxalq Qısa Filmlər Festivalına qeydiyyat başlayıb.

Müəlliflər 30 dəqiqədən çox olmayan qısametrajlı filmləri festivala təqdim edə bilərlər. Layihələr beynəlxalq, yerli və “Cinemobil” müsabiqə bölmələri üzrə qəbul olunur.

Festivalın münisiflər heyəti noyabrın əvvəlində ictimaiyyətə təqdim olunacaq.

Qeyd edək ki, Bakı Beynəlxalq Qısa Filmlər Festivalının əsas mükafatı “Qızıl nar”dır. “Qızıl nar” simvolik olaraq bətnində cənnətdən gələn onlarla toxum, ideya və enerji daşıyan qadını təsvir edir. Bununla yanaşı, festivalda bəzi nominasiyalar üzrə qəliblərə xüsusi mükafat və diplomlar təqdim ediləcək.

Daha ətraflı məlumatı festivalın saytından əldə etmək olar: <https://filmfestival.az>

Milli İncəsənət Muzeyinə

ekskursiya təşkil olunub

“Böyük Qayıdış” Gənclər Təşkilatı tərəfindən “Şuşa ili”nə həsr olunmuş silsilə tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinə ekskursiya təşkil edilib.

Muzeydən bildirilib ki, gənclər ekskursiyası zamanı 44 günlük müharibədə şəhərli Zəfərimizə ithaf olunmuş “Mədəniyyətimizin incisi - Qarabağ” sərgisini ziyarət ediblər.

Onlar sərgiyə baxış zamanı Azərbaycanın mədəni irsinə böyük töhfələr verən Qarabağın incəsənət xadimlərinə, xanəndələrinə məxsus şəxsi əşyalar, fotoşəkillər, Qarabağ xalçaları, bədii tikmələr, milli geyimlər, meşə əşyaları və digər eksponatlarla yaxından tanış olublar.

“Qaranlıqdan işığa”

“Səhnə” teatrı narkomaniya əleyhinə

tamaşası təqdim edib

Bəşəriyyətin beləsi olan narkomaniya ilə mübarizə mövzusunda daha bir səhnə əsəri hazırlanıb. Müstəqil “Səhnə” teatrının “Qaranlıqdan işığa” adlı tamaşası narkomaniyaya aludə olmuş gəncin keçirdiyi iztirablardan, yaşadığı acınacaqlı həyatdan və ailəsinə gətirdiyi faciələrdən bəhs edir.

Tamaşa ilk olaraq 16 avqustda Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Mərdəkan Mədəniyyət Sarayında oynanıb. Nümayişdən əvvəl həkim-narkoloq Asif Kəngərli “Narkomaniya, alkoqolizm və tabakomaniyanın fəsadları” mövzusunda çıxış edib.

Sonra tamaşa göstərilib. Səhnə əsərinin müəllifi Pakizə Hüseynova, quruluşçu rejissoru Mirzə Ağa Mirzayevdir. Rolları Ramil Məmmədov, Anar Həsənzadə, Zülfüyyə Eldarqızı, Mahir Mirişli, Nazlı Quliyeva, Ağəli Kərimzadə, Rəbbilə Ələkbərzadə və Xəliq Rza oynayırlar.

Maraqla qarşılanan tamaşanın 20 avqustda Şüvəlan, 25 avqustda isə Əmircan qəsəbələrindəki mədəniyyət evlərində nümayiş nəzərdə tutulur.

“Sevilfest”də “Sənədli animasiya”

mövzusunda ustad dərsi

Xəbər verdikimiz kimi, 13-20 avqust tarixində ölkəmizdə III “Sevil” Beynəlxalq Qadın Sənədli Film Festivalı keçirilir. Festival çərçivəsində avqustun 16-da “Sənədli animasiya” mövzusunda ustad dərsi təşkil edildi.

Ustad dərşini “Sevilfest”in təşkilatçılarından olan “Factual Animation” Film Festivalının prodüser və dizayneri Marina Belikova aparırdı. O, fotoqrafiya, qrafika və 2D animasiya ilə işləyən media rəssamıdır. Londonda və Bauhaus Universitetində (Almaniya) media incəsənəti və dizaynı üzrə təhsil alan animator şüşə animasiya texnikası və digər forma və janrlara müraciət edir. Onun üslubu maraqlı hekayələr yaratmaq üçün rəqəmsal və analog texnikaları birləşdirməyə əsaslanır. İşləri 10-dan çox ölkədə bir sıra film festivallarında nümayiş etdirilib.

Aparıcı ustad dərşinin iştirakçıları sənədli animasiya barədə geniş tədris materialı ilə tanış etdi. Dərsdə sənədli animasiya, onun inkişaf tarixi, janrları, eləcə də müasir sənət əsərləri və yeni təbiiqetmələr üzrə müzakirələr oldu.

Festivalın icraçı meneceri Pəri Abbaslı bizimlə söhbətində qeyd etdi ki, həm təqdim olunan filmlərə, həm də ustad dərşini, görüş və müzakirələrə maraq var. Festivalın Lənkeran və Şəki üzrə komandası da fəal olaraq filmlərin nümayişini həyata keçirirlər.

Həmsöhbətimiz M.Belikovanın Azərbaycana ilk dəfə gəldiyini deyir: “Biz “Factual Animation” ilə əməkdaşlığımız çərçivəsində onu Azərbaycana dəvət etdik. Bu gün maraqlı təcrübəsini gənc animatorlarla bölüşdük”.

Marina Belikova Azərbaycanda olmasından məmnunluğunu ifadə etdi. Mütəxəssis deyir ki, dizayner kimi ilk növbədə paytaxtımızın arxitekturası onun diqqətini cəlb edib. 2000-ci ilin əvvəllərindən animasiya ilə məşğul olduğunu deyən qonaq bildirdi ki, 2014-cü ildən davamı ilə olaraq bu işlə məşğul olmağa başlayıb. Hazırda dünyada animasiya sahəsinin sürətlə inkişaf etdiyini söyləyən qonaq bu tərəqqinin müəyyən mərhələləri və müxtəlif janrlarla bağlı düşüncələrini azərbaycanlı həm-

“Artım” layihə məkanında “Orkestrin məşqi”

İtaliyalı rejissorun “pseudosənədli” üslubda filmi

Avqustun 20-də “YARAT film klubu” çərçivəsində “Artım” layihə məkanında italiyalı rejissor Federiko Fellininin pseudosənədli film üslubunda lentə aldığı “Orkestrin məşqi” filmi təqdim edəcək.

Ekran əsərinin nümayişindən sonra Avropa Psixosənədli Psixoterapiya Konfederasiyasının (Vyana, Avstriya) üzvü, Qərbi Kaspi Universitetinin psixosənədli üzrə lektoru, psixosənədli Fariz Səmədovla “Kino və psixosənədli” mövzusunda açıq müzakirə olacaq.

Simfonik orkestrin məşqindən əvvəl musiqiçilər qəfil gələn televiziya çəkiliş qrupuna müsahibə verirlər. Dirijor zalda daxil olur və məşq başlayır. Dirijorun tələbkarlığı, iradları musiqiçilərin

narazılığına səbəb olur və bayaq ruh yüksəkliyi ilə musiqi haqqında ürk sözlərini deyən insanlar bir anda məhvedici qüvvəyə, coşqun üsyançılara çevrilirlər...

Filmin nümayişi Azərbaycan Kinematoqrafçılar İttifaqının dəstəyi ilə həyata keçiriləcək.

Uzaq gəncliyimizin unudulmaz dostu... Yaddaşlara həkk olan insan... Əsl kişi ləyaqətli və nəcabətli insan... Gənc, yaraşıqlı və mehriban oğlan... Bakıda 60-cı illər gəncliyinin müterəqqi rəmzi... Böyükə böyük, kiçiklə kiçik...

Görkəmli memar, rəssam, qayğıkeş övlad, qardaş, həyat yoldaşı və ata, gözəl dost, xeyirxah insan Fuad Seyidzadə yaddaşlarda belə qalıb.

AZƏRTAC memar Fuad Seyidzadənin vəfatının 50-ci ildönümü münasibətilə onun dostlarının, tanışlarının xatirələrinə nəzər salmaqla, 34 illik işıqlı ömrün bəzi məqamlarını təqdim edib.

Fuad Seyidzadə 1938-ci il iyunun 16-da Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub. Atası Bağır Seyidzadə dövrün ictimai-siyasi və mədəniyyət xadimlərindən biri, diplomat, jurnalist və tərcüməçi idi. Müxtəlif məsul vəzifələrdə çalışmış Bağır Seyidzadə Azərbaycanın ilk kinematoqrafiya nazirlərindən (ilk nazir Rəsul Rza, ikincisi Bağır Seyidzadə) olub.

Xalq yazıçısı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anar yazır: "Atam deyər-di ki, adətən bir işə təzə təyin olunan şəxs çox vaxt özündən əvvəl işləyə-nə yüz cür irad tutur, olan və olmayan nöqsanları axtarır tapmağa çalışır. Bağır bir dəfə də olsun buna yol vermə-di, əksinə, mənim dalımcı danışımağa çalışan bəzi deməqoqların ağzından vurdu. Atası kimi Fuad da eyni nəci b xasiyyətə malik idi".

Bir müddət Təbrizdə konsul olan Bağır Seyidzadə ailəsi ilə birlikdə İranda yaşayıb. Məktəbə ilk dəfə Təbrizdə gedən Fuad sonralar Bakıdakı 6 nömrəli orta məktəbi bitirib. Ə.Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində oxuyub, Azərbaycan Politehnik İnstitutunun Memarlıq fakültəsinə qəbul olub. 1956-1957-ci illərdə Moskva Memarlıq İnstitutunda təhsilini davam etdirib. Tələbə ikən beynəlxalq müsabiqələrdə iştirak edib, çekdiyi rəsmlər müxtəlif mükafat-lara layiq görüldü. Onun "Sumqayıt – peyk şəhər" layihəsi Kubanın paytaxtı Havanada keçirilən müsabiqədə təltif edilib. Bu uğur institut üçün böyük hə-disə idi. Ali məktəbi bitirəndən sonra tə-yinatla "Azərdövlətləyihe" İnstitutunda işləyib. Az sonra isə Mərkəzi Komitənin təşəbbüsü ilə Bakı Şəhər İcraiyyə Komitəsi nəzdində yaradılmış Xüsusi Layihə-Smeta Bürosuna rəhbərlik edib, istedadlı mütəxəssisləri ətrafına topla-yıb. Arzusu bu büronu geniş profilli layihə institutuna çevirmək idi. O dövrdə respublikaya rəhbərlik edən Heydər Əliyevin tapşırığı ilə İçərişəhərin ərəzisi məhz Fuad Seyidzadənin rəhbəri oldu-ğu büroya həvalə olunub. Bakı şəhəri-nin dizaynı ilə də bu büro məşğul idi.

Əməkdar memar Rəsim Əliyev (1934-2021) yazırdı: "Keçmiş SSRİ-nin bir çox şəhərlərində mehmanxana və restoranlar Fuad Seyidzadənin layihə-ləri əsasında tikilmişdi. Heydər Əliyev Fuadı çox sevirdi. Biz əvvəlki mənzilimizdə yaşayanda Heydər Əliyev bizə tez-tez gəlirdi. Fuadı da bizdə görmüş-dü. O, istedadlı insanları çox sevirdi. Sonrakı illərdə həmişə Fuad Seyidza-dəyə diqqət və qayğı göstərirdi".

Azərbaycan memarlığının inkişafında səmərəli xidmətləri olan Fuad Seyidza-də qeyri-adi istedadla, yüksək bədii zöv-qə, yaradıcı təxəyyülə malik idi.

Xalq rəssamı Tahir Salahov (1928-2021): "O, dünya şöhrətli memarlardan Nimeyerin, Le Korbuzyenin, Kenzo Tan-qenin yaradıcılığına bələd idi. Joltovski-ni, Vlasovu, Lukini öyrənmişdi. Eyni za-manda, Azərbaycanın istedadlı, gözəl memarları Mikayıl Useynov, Sadiq Da-daşovla yaxından tanış idi. Yeni o həm milli, həm də dünya memarlığı incəsə-nətinin bütün palitrasını dərinlən bil-sə də, ilk növbədə, çoxəsrlilik Azərbaycan memarlığının vurğunu idi. Bu mənada keçmişlə bu günü birləşdirmək, sintez etmək onda çox gözəl alınırdı.

Yarıməsrlilik xatirənin işığında

Memar Fuad Seyidzadənin vəfatının 50 illiyinə

Fuad Seyidzadə çoxəsrlilik Azərbay-can memarlığına məkanın, həcmnin və müstəvinin müasir tərzdə dərk olunma-sı anlayışını gətirdi, bütün arxitektura elementləri arasında əlaqəni diqqətlə yoxlayaraq onları ahəngdar şəkildə və ümumilikdə qızıl hissənin klassik nis-bətləri ilə birləşdirdi".

Gənc memar layihələrində novator-luğa, yeni ideyalarla meyl göstərərək klassik, milli, modern üslubların vəh-dətinə nail olmağa çalışırdı. O zaman SSRİ-nin bütün respublikalarında evlər eynitipili layihə üzrə tikilirdi. Bu standart-lardan çıxmaq üçün memarlar çox çə-tinlikləri dəf etməli idilər. Fuad Seyidza-də belə bir şəraitdə memarlıq sənətinə gəlmişdi. Bakıda mikorayonların layi-hələndirilməsini hazırlayan ilk memar-lardan biri Fuad Seyidzadə olub.

Onu institut illərindən tanıyan Həsən Həsənov yazır: "Fuadin əsas məqsədi bu idi ki, evlər məhəllə-məhəllə tikilsin, hər məhəllənin öz servis sistemi ol-sun, məktəbi, uşaq bağçası, mağazası, məişət xidməti olsun və sakinlər özləri-ni rahat hiss etsinlər. Mikorayonlar bu qayda ilə tikilirdi. Əfsuslar olsun ki, bu, sona qədər davam etmədi".

Fuad Seyidzadə rəssamlarla, heykəl-təraşlarla birgə çoxlu iş görür, xatariş-larını davam etdirirdi. İkinci Dünya mü-haribəsində həlak olmuş azərbaycanlı döyüşçülərin xatirəsini əbədiləşdirmək üçün Sevastopolda ucaldılmış Sapun-dağ abidə kompleksi heykəltəraş Ömər Eldarovla birgə işin məhsuludur. Sankt-Peterburqda tikilmiş "Bakı" restoranı (Oleq İbrahimovla birgə), habelə hey-kəltəraş Tokay Məmmədovla memar-dizayner kimi həyata keçirdiyi layihələr zəngin sənət duyumunun ifadəsidir.

Tokay Məmmədovun (1927-2018) xatirələrindən: "Fuad çox incə təbiətli, yük-sək zövqlü, mən deyərdim ki, təbii zövqlü insan idi. Məsələn, bəzi insanlar mütləq musiqi duyumuna malik olduğu kimi, o da mütləq zövqə malik idi. Eyni zaman-da, o, hər şeyi böyük peşəkarlıqla yerinə yetirirdi. Bu, çox vacib məqəmdir".

Dünya memarlığının nailiyyətlərini dərinlən bilən F.Seyidzadənin layihə-ləri orijinallığı ilə seçilirdi. Xalq rəs-samı, tanınmış heykəltəraş Fuad Salayev yazır: "O, "köhnə Bakı"ya vurulsa da, paytaxtın yeni simasını yaratmaq ide-yalarına can atan memar idi. Yeni dü-şüncəli insan idi: yüksək zövq, məkanın orijinal, "təzə" görünüşü. Yeni fikirlərlə coşub-daşırdı. Qərbə və Şərqə səfər-lərində gözəlliyə heyran olurdu. Bakını da yeni, gözəl meydanlarla, küçələrlə, müasir yollarla görmək arzusunda idi".

Azərbaycanın rayonlarında tikilən qo-naq evləri, Bakıda funikulyorun qarşısin-dakı meydan (heykəltəraşlar Q.Sücəd-dinov və A.Mustafayevlə birgə), Rəsul Rzanın, Tahir Salahovun, Bakıdakı İran konsulunun bağ evləri F.Seyidzadənin zəngin təxəyyülündən xəbər verirdi.

Sənət dünyasındakı ilk addımları ələ-mətin və uğurlu olmuşdu ki, yaşlı həm-karları da gənc memarın nailiyyətlərindən qürur duyurdular.

Bacısı Dilərə xanım: "Daim öz üzərində çalışır, mütaliə edirdi. Nə qədər jurnallara abunə olmuşdu. Fransaya səfəri zamanı oradan özünə yalnız Le Korbuzyenin albomunu alıb gətirdi. Hə-mişə deyirdi ki, Nyu-Yorku yaradan Le Korbuzye oldu, Barselonanı yaradan Qaudi oldu".

Ümumiyyətlə, Fuad Seyidzadə hərtə-rəfli istedadla malik insan idi. Bu istedad isə onda çox erkən özünü göstərmişdi. O, uşaqlıqdan rəssamlığı çox sevib və bu sahədə ilk dərslərini atasından alıb. Hələ orta məktəbdə çekdiyi rəsmlərini Xalq rəssamı Mikayıl Abdullayev bə-yenib, onun rəyinə əsasən, Fuad rəs-samlıq məktəbində birbaşa ikinci kursa götürülüb. Onun rəsmlərində həyat gər-çəkliyi əlvanlığı ilə əks olunmaqla yana-şı, duyğu və düşüncələri də rənglərin dili ilə ifadə olunub. Orta məktəb illərində musiqi təhsili də alan Fuadin bu sa-hədə güclü duyumu maestro Niyazinin diqqətini çekib. O, Bağır Seyidzadəyə təkid etmiş ki, oğlu dirijorluq sənətinin arxasınca getsin. Fuad Seyidzadə Qər-bin dahi bəstəkarlarının – Motsartın, Baxın, Listin əsərlərini seve-sevə ifa edirdi. O, 60-cı illərdə xüsusilə dəbdə olan caz musiqisinin vurğunu idi, lakin qəlbində ən böyük yeri yenə də muğam və xalq mahnılarımıza ayırırdı. Ürəyi-nə yadlığı mahnıları fortepianoda gö-ləl improvizasiya ilə ifa edirdi. Xatirələrdən məlum olur ki, Fuad görkəmli cazmen Vaqif Mustafazadə ilə də dostluq edib.

Xalq yazıçısı Elçin: "Vaqif (Səmə-döglü – red.) o zaman "Araz" kinoteat-rındakı orkestrdə piano çalırdı. Fuadla kinoteatra gedib Vaqifi gözələ-gözələ konsertə qulaq asırdıq, sonra da şəhə-rə gəzməyə çıxırdıq. Bəzən "Yeni Avro-pa" mehmanxanasının (indiki "Lukoyl" ofisi) ikinci mərtəbəsində restoranın yanındakı bufetə girirdik. 1960-1970-ci illərdə Ələsgər dayının o bufeti Bakıda ədəbiyyat, sənət adamlarının xudmani bir klubuna çevrilmişdi".

Bəstəkar Aqşin Əlizadə (1937-2014): "O vaxtlar Fuad üçün bir mahnı yazmış-dım. Təcrübəm az idi, mahnını axıra çatdır-a bilməmişdim. Mahnının sonunu Fuad özü tamamladı. Sonralar həmişə mənə baxıb gülə-gülə o mahnını oxu-yardı. Mənə də ləzzət ələyirdi".

Fuad Seyidzadə yaddaşlarında, həmçin-nin çox xeyirxah insan kimi qalıb. Hə-mişə gülümsəyirdi, ucadan danışmazdı – bütün bunlar onun ziyallığından, yüksək intellekt sahibi olmasından, tər-biyyəsindən irəli gəlirdi. Böyüyün-kiciyin yerini bilməsi, özünəməxsus cazibəli xüsusiyyətə malik olması Fuadı həmi-ya sevdilirdi.

Xalq artisti, görkəmli kinorejissor El-dar Quliyev (1941-2021): "O həm də, necə deyərler, "böyükə böyük, kiçiklə kiçik" idi. Onu sevidrilər, ona hörmətlə bəxşisiyyətə malik olması Fuadı həmi-ya sevdilirdi.

Gənc memar ələ bir mənalı və par-laq ömür sürüb ki, haqqında söylenilən xatirələr həm də həmin dövrün gəncliyi bərədə geniş təsəvvür yaradır. Həmya-şıdları onu Bakının 60-cı illər gəncliyi-nin müterəqqi rəmzi adlandıırırdılar.

Xalq şairi, dramaturq Vaqif Sə-mədöglünün (1939-2015) xatirələrindən: "60-cı illərin ikinci yarısında, 70-ci illərdə gənclər arasında çox böyük iş aparılırdı. Gənclər klubu yaradılmışdı, gənclərin görüşləri keçirilirdi. Bütün bu məsələlərdə ən fəal iştirak edən isə Fuad Seyidzadə idi. Bu görüşlər o qə-dər maraqlı, o qədər sərbəst şəraitdə keçirdi ki, saatdan xəbər tutmurdurduq.

Çox qəribədir ki, professionalar ola-ola, professional rejissorlar, yazıçılar, ssenaristlər ola-ola bu klubdakı görüş-lərin, toplantıların ssenaristi də, rejisso-ru da memar Fuad Seyidzadə olurdu".

Xalq yazıçısı Elçin: "60-cı illərdə Bakı-nın "Torqovi" küçəsi indiki mobil telefon-ların, internetin işini daha istıqanlı görür-dü, gənclər arasında daha məhərm və mehriban ünsiyyət yaradırdı. "Torqovi" axşamlar orada gəzməyə çıxanların və hamısının da heç olmasa sifətdən bir-birini tanıdığı cavanların sosial mənşə-yindən asılı olmayaraq, Bakının kübar sifətinin göstəricisi idi... Fuad Bakının ən yaraşıqlı, dəblə geyinən, sayılıb-seçilən cavanlarından biri idi və o zaman – 60-cı illərdə Bakının ən gözəl qızı ilə görü-şürdü və bu da "Torqovi" ab-havasına, "Torqovi" aurasına xüsusi kolorit verən faktlardan biri idi".

Xatirələrdən o da məlum olur ki, ötən əsrin 60-cı illərində yaradıcılığın bir çox sahələrində yeni ab-hava başlanmışdı. Həmin illərin istedadlı gəncləri yenilik hə-vəsi ilə yaşayıb-yaradırdılar. Onların yenilik axtarışı ədəbiyyat, musiqi, rəssamlıq, memarlıq sahələrində dəyərli əsərlərin yaradılması ilə nəticələndi. Öz peşəsin-i səvərk insanlara xidmət etmək bu in-sanların başlıca amalı idi. Onlar hamısı bir-birinə formalaşmaqda kömək edir, bir-birinin seçdiyi ixtisasa çox böyük hörmət-lə yanaşırdılar. Onlarda nə paxıllıq, nə də intriqə var idi. Onlar 60-cı illərin övladları idilər. Vaqif Səmədöglü: "Bakıda, Azər-baycanda bir qrup ziyalı gənc eyni amala, hərə öz sənətində eyni məqsədə xidmət etdiyi üçün bir-birlərindən yapışdılar".

Memar, rəssam, musiqişünas, fəlsə-fənin, ədəbiyyatın, kino sənətinin də-rin bilicisi... Bütün bunların ucalığında dayanan isə Fuad Seyidzadənin işıqlı şəxsiyyəti idi.

Xalq rəssamı Toğrul Nərimanbəyo-vun (1930-2013) xatirələrindən: "O zaman mən böyük tarixi əsəri tamamladım və azərbaycanlı qəhrəmanın təsviri üçün mənə müasir obraz lazım idi. Mənim prinsipim belədir: əgər tarixi şəxsiyyəti çəkiyərsə, onda mən həmin obrazda müasir konkret insana əsas-lanmalıyam. Məhz Fuad öz görkəmin-də və daxili aləmində məqsədyönlülüüyü və romantikanı cəmləyirdi və mən öz qəhrəmanımı onun timsalında seçdim".

Akademik Ömər Eldarov, Xalq artisti Fərhəd Bədəlbəyli, habelə memarlar Yu-sif Qədimov, Rüfət Şərifov, Adil Muxtarov, Rafiq Behbudov, heykəltəraş Qorxmaz Sücəddinov və başqalarının xatirələrində Fuad Seyidzadə cavan, ciddi baxışlı, dü-şüncəli və işıqlı siması ilə dəyişməz qaldı.

Fuad ailədə qayğıkeş övlad, qardaş idi. O deyirdi: "Atamız ağılımız, ana-mız qəlbimizdir". Bağır Seyidzadə və Qeys xanım övladlarını həm sevir, həm də onların bilik qazanması üçün tələb-karlılıq göstəriridilər. Bu ailədə valideyn-lər arasında böyük sevgi, səmimiyyət, uşaqların tərbiyyəsində çox böyük birlik var idi. Bağır Seyidzadə deyirdi ki, mə-nim dayayıq mənim xanımdır. Bütün bunların övladların tərbiyyəsinə, həyat tərzinə çox böyük təsiri olub. Bacısı Dilərə xanıma məktubları Fuadin daxili dünyasından, həyata nikbin baxışın-dan xəbər verir: "Orada mənim bütün dostlarıma məsləhət gör ki, əgər işləri qaydasında gətməsə əyləşsinlər, şirin çay içsinlər və ikinci oktavının re-di-yez notunu aşmadan 3-4 saat sakitcə söhbət etsinlər. Qoy, onların şüarı bə-lə olsun: əgər yaşımdan, xasiyyətimdən, dünyagörüşümdən asılı olmayaraq büt-tün insanlar hər bir hərəkətdən əvvəl əyləşsələr, fikirləşsələr, səmimi söhbət etsələr, hövsələsiz olmasalar və insana o qədər də xas olmayan rəzil duyğula-rı bir kənara qoyub ona daha çox xas olan nəciplik və qarşılıqlı hörmət hissini rəhbər tutsalar, onlar xoşbəxt olacaq.

Belə yaşamaq düzgün olacaq". Bu fi-kirlər, eyni zamanda, yazıb-yaratmaq qabiliyyətinin göstəricisidir. Axı, onun atası Bağır Seyidzadə görkəmli jurna-list, sözün qədər-qiymətinə bilən gözəl tərcüməçi idi.

Fuad Moskvada aspiranturada oxu-yan bacısı Dilərə xanıma uzaqdan-uzadığa olsa belə mənavi dəstək olur-du. Ona ünvanladığı məktublarından birində yazırdı: "Biz səhərəcən işdə qalanda – şəhər saat 6-da dan yeri söküləndə, Baxın "Passakaliya"sına qulaq asanda, bir 15 dəqiqə özümüzə istirahət verəndə, inan ki, biz insanla-ra, həyata dəhşətli bir sevgi-məhəbbət hiss edirik. Görünür ki, "İş insanın cöv-həridir" anlayışı tamamilə doğrudur. Biz adətən əməyin bizə ruhan nə ver-diyinin fərqiyyə varmırıq. Ancaq bu fərqi görəndə isə çox xoşbəxt olururuq. Bunu sənə – mənim üçün sevimli və əziz olan insana da arzu edirəm. İnənanım ki, belə də olacaq".

Bu sətirlər 26 yaşlı Fuadin zəngin mənavi aləmindən xəbər verir. Bacısı Dilərə xanım deyir: "Müasir ruhlu insan idi. Eyni zamanda, onda çox böyük sintez var idi: Avropa və Şərq. Bütün bun-larla yanaşı, əsl Azərbaycan övladı idi, vətənpərvər idi".

Tarix elmləri doktoru, professor Dila-rə Seyidzadə üçün Fuad həm qardaş, həm dost, ən başlıcası, ideal idi: "Lap uşaqlıqdan tələbəliyyə qədər hamıdan seçilirdi. Çox hissiyyətli, duyğulu, uzaq-görən idi. Yüksək zövqü vardı. Təbiəti çox seviridi. İndi də ondan yadigar qal-mış rəsm əsərlərinə baxanda ürəyim titrəyir. Xatırlayıram ki, Fuad bu əsərləri hansı məqamda işləyib. Həyatım bo-yu mən bu qədər nikbin, işıqlı adamla rastlaşmadım. Bütün keçərimin, xiffə-timin içində həmişə onun işıqlı sifətini yada salıram. Oğlu Ülvi eynən özüdür. Hələ balaca nəvələri, adını daşıyan Mir Fuadı, Mir Musanı sinəmə sıxanda ke-çirdiyim hissələri ifadə edə bilmirəm. Elə bil onda düynümü işiq büürüyü. Qaran-lıqlar yox olur. Fuad o qədər nurlu əməl sahibi idi ki, aramızda olmasa da, həmi-şə o işığı parlayan görürəm".

Ülvi Seyidzadə isə atasını tanıyan insanlardan "Adam da atasına bu də-rəcədə oxşayar?!" sualını tez-tez eşidir. O deyir: "Atam Fuad Seyidzadə həyat-dan çox erkən köçdü. Onun cəmi 34 yaşı var idi. O, mənə, yeganə övladına zəngin irs – xeyirxah işləri ilə qazandı-ğı ad və nurlu xatirə qoyub: atamı tanıyanların hamısı onun yaxşı dost və böyük estət olduğunu söyləyir".

Azərbaycan mədəniyyətində, me-marlığında, təsviri sənətində orijinal dəst-xətti ilə əbədiləşən görkəmli sən-ətçilər arasında xatirələrdən bu qə-naətə gəlmək olur ki, Fuad Seyidzadə-nin ömrü qısa olsa da, yaradıcılığının miqyası çox geniş idi. Sinəsində coşan arzuları onu çox zirvələrə aparacaqdı. Lakin bütün arzular və ümidlər bir yay günün qırılır – 1972-ci il avqustun 6-da şənbə günü Nabranda istirahət edən oğlu Ülviyə baş çəkməyə gedərkən Xaçmaz yolunda Fuad qəzaya düşür. Heydər Əliyevin tapşırığı ilə hadisə ye-rindən vertolyotla Bakıya gətirilir, hə-kimlərin bütün saylarına baxmayaraq, avqustun 14-də dünyasını dəyişir.

"Fuad gənc yaşlarında faciəli şəkildə həlak olmasaydı, o, şəhərimiz, ölkəmiz üçün neçə-neçə binaların, layihələrin müəllifi olacaqdı", – fikrini isə onu tanı-yanların hamısı təəssüflə söyləyir.

Keçən əsrin 60-70-ci illərində tiki-lən eynitipili binaları xoşlamayan Fuad Seyidzadə bu gün Bakıda inşa olunan müasir, hündürmərtəbəli binaları gör-sə idi, qəlbi fərəhlə dolardı. Fuad Seyid-zadə Azərbaycanı çox sevirdi. O, büt-tün yaradıcı fəaliyyətində Azərbaycanı təbliğ edir, Vətənə, doğma yurda mə-həbbətni əks etdirirdi. Fuad Seyidza-də Azərbaycanı azad və yüksək inkişaf edən diyar kimi görməyi arzulayırdı. Bu gün Azərbaycan müstəqil, yüksək sə-viyyədə inkişaf edən, inamla addımla-yan dövlətdir...

Şuşanın sosial-iqtisadi dirçəlişi mövzusunda məqalə müsabiqəsi

Azərbaycan Dövlət İq-tisad Universitetinin (UNEC) Qarabağ İqtisa-di Araşdırmalar Mər-kəzi "Şuşanın sosial-iqtisadi dirçəldilməsi Azərbaycanın tərəqqisinin yeni zirvəsidir" adlı ümumrespublika elmi məqalə müsabiqəsi elan edib.

UNEC-dən bildirilib ki, müsabi-qə "Şuşa şəhərinin sosial-iqtisadi dirçəldilməsinə nəzəri-metodoloji yanaşmalar və konseptual baxışlar", "Şuşa şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafının prioritet isti-qamətləri", "Şuşada mədəniyyət iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsi yolları" və s. mövzular üzrə keçirilir.

Müsabiqənin məqsədi Şuşa şəhərinin dirçəldilməsi perspektivlərinin öyrənilməsi ilə bağlı tədqiqatların təşviq edilməsidir.

Professor-müəllim heyəti və dok-torant, magistr və tələbələr üçün ayrı-ayrı mükafatlandırma olacaq. Professor-müəllim heyəti üçün I, II, III yerlər üçün müvafiq olaraq 500, 300 və 200 manat, doktorant, magistr və tələbələr üçün isə 300, 200 və 100 manat məbləğində mükafatlar nəzərdə tutulub.

Müsabiqədə iştirak etmək iste-yenlər məqalələri oktyabrın 10-u-ək garabagh.iam@unec.edu.az ünvanına göndərməlidir. Məqa-lələr Azərbaycan, türk, ingilis və rus dillərində təqdim edilə bilər. Müsabiqənin nəticələri noyabrın 1-də elan olunacaq.

Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunda elmi tədqiqat işləri davam edir

Xəbər verdiyimiz kimi, Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunda xarici tərəfdaşlarla müştərek elmi tədqiqat layihələri davam edir.

Bu yöndə növbəti layihələrdən biri "Qərbi Asiyada ibtidai incəsənətin yaranması, inkişafı və yayılması: Qobustan" layihəsidir.

Avqust ayında üçüncü mərhələsi başlayan layihənin icra müddəti üç ildir. Layihə çərçivəsində qoruc ərazisindəki Böyükdaş dağının yuxarı səki sahəsində yerləşən "Ana zağa" və "Ovçular" mağaraları, dağın aşağı səki sahəsində yerləşən səkkiz nömrəli qaya üzərindəki təsvirlər, həmçinin Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunda qo-runub saxlanılan arxeoloji ma-

teriallar müasir elmi metodlarla öyrənilir.

Layihənin icrası Qobustanda ilkin məskunlaşma prosesinin tədqiqinə və qayəüstü təsvirlərin öyrənilməsində ən mühüm məsələlərdən olan xronologiya probleminə aydınlıq gətirilmə-sinə xidmət edəcək.

Layihədə əcnəbi mütəxəs-sislər Markos Qarsiya Diez (Madrid Komplutense Universiteti, İspaniya), Manuel Vaquero Rodriges (Rovira və Virgili Universiteti, İspaniya), Bian-ka Oçoa Freyl (Basklar Ölkəsi Universiteti, İspaniya), Dario Siqari (İtaliyanın Ferrara Uni-

versiteti, Portuqaliyanın Koim-bra Universiteti) və Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunun əməkdaşı Sevinc Şirinli iştirak edirlər. Qoruc əməkdaşları Günay Verdiyeva, Təran Yunus və Rafael Bəkirov tədqiqatlara köməkçi qismində cəlb olunublar.

Hacıbəylilər nəslinin şöhrətli nümayəndəsi

Niyazi – 110

Azərbaycan musiqi tarixində ələ simalar var ki, onların yaradıcılığı dünya musiqi xəzinəsinə daxil olmuşdur. Belə sənətkarlar sırasında görkəmli dirijor və bəstəkar, SSRİ Xalq artisti, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, SSRİ və Azərbaycan Dövlət mükafatı və Nehru adına Beynəlxalq mükafat laureatı Niyazinin (Niyazi Zülfüqar oğlu Hacıbəyov-Tağızadə; 20.8.1912 – 2.8.1984) xüsusi yeri var.

Niyazi professional musiqimizin banisi Üzeyir Hacıbəylinin, sözün həqiqi mənasında, davamçısı, Hacıbəylilər nəslinin şöhrətli nümayəndələrindən biridir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Niyazi həm fitri istedadına, həm musiqi sənətində xüsusi üslubuna, həm də bənərsiz yaradıcılıq yoluna görə bütün başqa bəstəkarlardan, dirijorlardan seçilirdi. Onun interpretasiyasında klassik və müasir əsərlər ideya-emosional məzmun cəhətdən dolğun, ifadəli və yüksək temperamentlə səslənirdi. Dirijorun repertuarında Qərbi Avropa, rus klassiklərinin, müasir Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri mühüm yer tuturdu.

Maestro Azərbaycan bəstəkarlarının, demək olar ki, bütün simfonik əsərlərinin, özü də ən sanballı əsərlərinin ilk təfsirçisi olmuşdur. O, Azərbaycan bəstəkarlarının böyük bir nəslinin yetişib formalaşmasına əvəzsiz töhfələr vermişdir. Bir çox bəstəkarlar Niyazi məktəbi keçmişlər və bu, onların inkişafında, dünyagörüşündə, zövqlərinin formalaşmasında çox böyük rol oynamışdır.

Azərbaycan professional dirijorluq məktəbinin formalaşması və inkişafı məhz Niyazinin adı ilə bağlıdır. Bütün Azərbaycan dirijorları Niyazinin tələbələri, Niyazi məktəbinin davamçılarıdır. Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri Niyazi ilə çoxillik yaradıcılıq ünsiyyəti nəticəsində professional məhərat zirvələrinə qalxmış, Azərbaycan simfonizminin əsl “yaradıcılıq laboratoriyası”na çevrilmişdir.

Azərbaycan musiqisi yarım əsrə yaxın böyük bir zaman kəsiyində maestro Niyazinin çox fəal iştirakı ilə inkişaf etmişdir. Respublikanın musiqi ictimaiyyəti qarşısında, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının qurultaylarında və plenumlarında gənc Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərinin Niyazi dirijorluğu ilə səslənməsi musiqisəvarlər üçün əsl bəyramaya çevrilirdi.

XX əsrin ikinci yarısında milli ədəbiyyatşünaslığın köklü problemlərinin həllində, aktual təmayüllərin aydınlaşmasında əzmlə çalışan alimlərimiz olub. Belə diqqətəçətan alimlərimizdən biri də görkəmli tənqidçi, ədəbiyyatşünas, filologiya elmləri doktoru, professor, Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Yaşar Qarayev olub.

Yaşar Vahid oğlu Qarayev 5 mart 1936-cı ildə Şəki şəhərində dünyaya göz açır. Orta təhsilini başa vurduqdan sonra 1953-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsinə daxil olur. 1958-ci ildə universiteti bitirir. Təyinatı Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat İnstitutuna verilir. 1963-cü ildə filologiya üzrə namizədlik, 1979-cu ildə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edir. 1985-ci ildə professor elmi adını alır.

1959-cu ildən bu elm ocağında əmək fəaliyyətinə başlayan alim şöbə müdiri, elmi işlər üzrə direktor müavini, daha sonra direktor vəzifələrində çalışır.

Bütün gənc bəstəkarlar Niyaziyə doğru can atırdı, çünki o, yalnız dirijor deyil, həm də orkestri gözəl bilən bəstəkar idi. Müxtəlif yaş nəslindən olan Azərbaycan bəstəkarları öz partituralarını məhz Niyaziyə göstəriridilər.

Azərbaycanın tanınmış ifaçılar nəslinin yetişməsində Niyazinin mühüm rolu olmuşdur. Firəngiz Əhmədova, Fidan və Xuraman Qasımova bacıları, Lütfiyyar İmanov, Rauf Atakişiyev və başqa sənətkarlarımızı operaya məhz Niyazi gətirib, onları bütün dünyada məşhurlaşdırıb.

Milli simfonizmin təşəkkülü və inkişafında da Niyazinin xidmətləri böyükdür. Onun “Rast” simfonik muğamı dramaturji bütünlüyü, güclü emosional təsiri, zəngin melodikası, xüsusilə harmonik dilin əlvanlığı ilə fərqlənir. “Rast” müəllifin rəhbərliyi ilə bir çox xarici ölkələrdə səslənmiş, dünyanın tanınmış musiqi şirkətləri tərəfindən qrammofon valalarına yazılmışdır.

Bəstəkarın Nizami Gəncəvinin poeması əsasında yazdığı “Xosrov və Şirin” operası musiqi dramaturgiyasının çoxplanlı olması, xor səhnələri və orkestr epizodlarının ifadəliliyi ilə fərqlənirdi. Rəbindranat Taqorun dramı üzrə yazdığı “Citra” baletində isə hind xalq musiqisinin ritm və intonasiyalarından, orkestr səslənməsində hind musiqi alətlərinin ifasını xatırladan tembr nüanslarından istifadə edilmişdir.

Niyazi həmçinin simfonik, kamera-instrumental əsərlər, mahnı və romansların müəllifidir. Bəstəkarlıq fəaliyyətindən danışıarkən onu Azərbaycan kino musiqisinin və dram tamaşaları üçün yazdığı musiqi əsərlərinin müəllifi kimi də xatırlayırlar. O həm də bu sahədə fəaliyyət göstərən ilk bəstəkarlarımızdan biri idi.

Niyazi onlarla xarici ölkədə çıxış etmiş və Azərbaycan musiqisini yüksək səviyyədə təmsil və təbliğ etmişdir. Maestro 1961-ci ildə Leninqrad Opera və Balet Teatrının baş dirijoru olmuş, P.Çaykovskinin “Yatmış gözəl” və S.Prokofyevin “Daş çiçək” baletlərinin yeni quruluşuna dirijorluq etmiş, həmin baletlərlə Parisin “Grand-Opera” və Londonun “Kovent-Qarden” teatrlarında qastrollarda olmuş, Ankara Opera və Balet Teatrında P.Çaykovskinin “Yevgeni Onegin” və “Qaratoxmaq qadın”, C.Verdinin “Aida” operalarına, İstanbul Opera Teatrında Adnan Sayqunun “Koroğlu” operasının ilk tamaşasına və “Yunus Əmrə” oratoriyasına dirijorluq etmişdir.

Niyazinin ictimai fəaliyyəti də çox zəngin olmuşdur. O, 1938-ci ildən (fasillərlə) Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru vəzifələrində çalışmış, 1937-1948-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının dirijoru, daha sonra isə direktoru, bədii rəhbəri və baş dirijoru olmuşdur. 1979-cu ildən həyatının sonuna qədər Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının bədii rəhbəri və direktoru vəzifəsində fəaliyyət göstərmişdir. Dəbdadal yeddi çağırışı Azərbaycan Ali Sovetinin deputatı olmuş və xalqın elçisi kimi sayısız-hesabsız xeyirxah işlər görmüşdür.

Niyazi sənəti əbədidir. Çünki o, istedadı, yaradıcılıq fəaliyyəti və böyük zəhməti sayəsində ümumxalq məhəbbəti qazanmışdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin maestronun mənzil-muzeyinin açılışında qeyd etdiyi kimi, Niyazi respublikamızda, keçmiş Sovet İttifaqında, dünyanın ən böyük ölkələrində tanınan, sayılan, hörmət qazanmış bir sənət ustasıdır. Niyazinin ən böyük xidməti ondan ibarətdir ki, o həm bəstəkar kimi milli musiqimizi zənginləşdirmiş, həm də bir dirijor kimi Üzeyir Hacıbəyliyə başlayaraq gənc bəstəkarlaradək, onların yaradıcılıqları əsərlərin meydana çıxması, xalqa çatdırılması, səhnələrdə tamaşaya qoyulması üçün misilsiz işlər görmüşdür.

Niyazi kimi sənətkarları tarix təktəktə yetirir. Onlar haqlı olaraq xalqın qüruruna çevrilirlər. Xalqımız böyük sənətkarın xatirəsinə hər zaman yaşadacaqdır.

Rza Bayramov
Niyazinin Mənzil-Muzeyinin müdiri,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Bənərsiz ədəbiyyatşünas alim

Alimin gərgin elmi axtarışların nəticəsi olaraq 30-dan çox monoqrafik tədqiqat əsəri və ədəbi-tənqidi məqalələr məcmuəsi, 500-dən artıq məqaləsi işıq üzü görür.

Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq tarixi və nəzəriyyəsi, teatrşünaslıq, ədəbi tənqid və publisistika, estetika və mədəniyyətşünaslıq onun elmi yaradıcılığının əsas istiqamətləri olub. Hələ gənclik illərindən yaradıcılığı, tənqidçiliyi kimi fəaliyyəti ədəbi prosese, klassik irsin təhlilinə istiqamətlənir. Onun bədii metod nəzəriyyəsi, Renessans və maarifçilik, cari ədəbi proses, ədəbiyyat tarixçiliyində, ədəbi tənqiddə analitik-nəzəri məktəb və üslub apardığı tədqiqatların əsas mövzu və problemlərini təşkil edib. Şərqdə realizmin genezisi, tipologiyaşünaslıq barədə fundamental nəzəri ideyaları ümumtürk miqyasında problemlərin həlli üçün elmi məktəb və təlim rolunu oynayıb.

Azərbaycanda milli ədəbi təərəqqinin inkişafı, mərhələ təsnifi və bədii tipologiyası haqqında yeni konsepsiya da ilk dəfə alimin “Tarix: yaxından və uzaqdan” kitabında irəli sürülüb, “Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər” kitabında elmi həllini tapıb.

Bu kimi məsələlər eyni zamanda onun “Faciə və qəhrəman”, “Realizm: sənət və həqiqət”, “Min ilin sonu” və s. kitablarında da geniş araşdırılıb.

Araşdırmalarda qeyd edilir ki, çağdaş milli ədəbiyyat tarixi gerçəkliklərinin ərşəyə gəlməsində Yaşar Qarayevin əməyi danılmazdır. Görkəmli alimin məqalələri Rusiya, İraq, İran və Türkiyədə elmi nəşrlərdə dərc edilmişdi. “Səhnəmiz və müasirlərimiz”, “Tənqid: problemlər, portretlər”, “Poeziya və nəsr”, “Ədəbi üfüqlər”, “Meyar şəxsiyyətdir” kimi kitabları onun sanballı bir elmi yaradıcılığına sahib olduğunun göstəricisidir.

Yaşar Qarayevin elmi fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. O, 1980-ci ildə “Poeziya və nəsr” kitabına görə Dövlət mükafatına, 1982-ci ildə isə filologiya elminin inkişafı və bu sahədə yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasına görə “Əməkdar elm xadimi” adına layiq görülüb.

Görkəmli alim Ədəbiyyatşünaslıq üzrə müdafiə şurasının sədri, Ali Attestasiya Komissiyası Rəyasət Heyətinin, bir sıra elmi və bədii şuraların üzvü olub. Çingiz Aytmatov Akademiyasının, Atatürk Araşdırmalar Mərkəzinin, Şəhriyar Konqresinin üzvü seçilib.

Gərgin yaradıcılıq axtarışları sahəsində qazanılan bu nailiyyətlər onun həyat və fəaliyyətinə işıq salır, alimin geniş erudişiyası, yaradıcılığının miqyası və ictimai fəallığı barədə təsəvvür yaradır.

Yaşar Qarayev bir sıra beynəlxalq konfrans və simpoziumlarda Azərbaycanı layiqincə təmsil edib. Müasir ədəbi proseslərin, əlaqələrin və ədəbiyyat tarixinin müxtəlif problemlərinə həsr olunmuş maruzələri ədəbiyyatşünaslar tərəfindən maraqla qarşılanıb. Görkəmli alim səmərəli elmi fəaliyyətlə yanaşı, yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlanması üçün də böyük əmək sərf edib. Rəhbərliyi altında onlarla elmlər namizədi və doktoru yetişib.

Yaşar Qarayev 25 avqust 2002-ci ildə vəfat edib, Bakıda II Fəxr xiyabanda dəfn olunub.

Savalan Fərəcov

Xatirə təqvim

18–23 avqust

Azərbaycan

18 avqust 1991 – Görkəmli dilçi və ədəbiyyatşünas, şair, tərcüməçi, pedaqoq Əkrəm Cəfər (Əkrəm Səfər oğlu Cəfərov, 5.5.1905 – 1991) vəfat edib. “Dilşünaslıq elementləri”, “Müasir Azərbaycan dili öçerkləri” kitablarının, bir çox elmi tədqiqat əsərlərinin müəllifidir.

18 avqust 2006 – Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində tarix-memarlıq abidələrinin bərpası və qorunması haqqında” sərəncam imzalayıb.

19 avqust 1901 – Xalq artisti İsmayıl Hüseyn oğlu Hidayətzadə (1901 – 11.11.1951) anadan olub. Opera və Balet Teatrında “Koroğlu”, “Arşın mal alan” tamaşalarını səhnələşdirib. “Qız qalası”, “Almaz” filmlərində çəkilib.

19 avqust 1912 – Xalq şairi Mirvərid Paşa qızı Dilbazi (1912 – 13.7.2001) Qazax rayonunun Musaköy kəndində doğulub. “Məhəbbət”, “Partizan Aliyə”, “Ana üreyi” poemaları, “Bənövşələr üşüyəndə”, “Yasəmən fəsl”i və s. kitabların müəllifidir. Rus şairlərinin əsərlərini dilimizə tərcümə edib.

19 avqust 1920 – Əməkdar incəsənət xadimi, musiqişünas Lyudmila Vladimirovna Karaçiçeva-Bretanitskaya (1920-2015) anadan olub. Bakı Musiqi Akademiyasında dərs deyib. Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığına dair tədqiqatların müəllifidir.

19 avqust 1982 – SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “sovet musiqi sənətinin inkişafında görkəmli xidmətlərə görə” SSRİ Xalq artisti Niyazi Zülfüqar oğlu Hacıbəyov-Tağızadəyə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adı verilib.

19 avqust 2009 – Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə “Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən monumental heykəltəraşlıq abidələri, xatirə-memorial və memarlıq komplekslərinin ümumi görkəminin qorunub saxlanması və ətrafının abadlaşdırılmasına dair Tədbirlər Planı” təsdiq edilib.

20 avqust 1901 – Məşhur xanəndə, Xalq artisti Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov; 1901 – 18.3.1979) Şuşada doğulub. Muğamlarımızın bənərsiz ifaçısı olmaqla yanaşı, “Şuşanın dağları”, “Məndən gen gəzmə”, “Ay gözəl” və s. mahnı və təsnifləri bəstələyib.

20 avqust 1901 – Görkəmli dirijor və bəstəkar, SSRİ Xalq artisti, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Niyazi (Niyazi Zülfüqar oğlu Hacıbəyov-Tağızadə; 1912 – 2.8.1984) anadan olub. “Xosrov və Şirin” operası, “Citra” baleti, “Zaqatala süitəsi”, “Rast” simfonik muğamının müəllifidir.

20 avqust 1926 – Filosof, şair, tərcüməçi, Əməkdar elm xadimi, akademik Aslan Məhəmməd oğlu Aslanov (1926 – 23.8.1995) Qazax rayonunda anadan olub. Dövlət İncəsənət Universitetinin rektoru olub, “Qızlar və bənövşələr”, “Nəğməli günlərim” və s. şeir kitablarının müəllifidir.

20 avqust 1929 – Azərbaycanda diktorluq məktəbinin banilərindən biri, Əməkdar artist Aydın Çingiz oğlu Qaradağlı (1929 – 28.1.1980) anadan olub. 1946-cı ildən Azərbaycan Radiosunda çalışıb.

20 avqust 1932 – Ədəbiyyatşünas, yazıçı İslam Məmməd oğlu Ağayev (1932 – 27.1.2014) Bakının Bülbül qəsəbəsində anadan olub.

20 avqust 1997 – Prezident Heydər Əliyev Azərbaycan professional vokal sənətinin banisi, SSRİ Xalq artisti Bülbülün 100 illik yubileyi haqqında sərəncam imzalayıb. Yubileyə bağlı yaradılan Təşkilat Komitəsinə Bakıda vokalçıların Bülbül adına Beynəlxalq müsabiqəsini keçirmək tapşırılıb.

21 avqust 1927 – Əməkdar artist, skripkaçı, pedaqoq Tahir İsrail oğlu Atakişiyev (1927 – 30.11.2012) Göyçay rayonunda anadan olub.

21 avqust 1930 – Tanınmış ədəbiyyatşünas, akademik, Əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı Bəkir Əhməd oğlu Nəbiyev (1930 – 15.3.2012) Ağdaş rayonunun Üçqovaq kəndində doğulub. AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat Muzeyinin, Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru işləyib.

21 avqust 1951 – Əməkdar artist Təvəkkül Əjdər oğlu Əliyev (1951 – 22.1.2017) anadan olub. 1973-cü ildən Lənkəran Dövlət Dram Teatrında fəaliyyət göstərib, filmlərdə çəkilib.

22 avqust 1922 – Mədəniyyət xadimi Adelaida İrza qızı Məmmədova (1922 – 25.4.2015) Tiflisdə doğulub. Azərbaycan peşəkar vokal sənətinin banisi Bülbülün ömür-gün yoldaşı olub, Bülbülün memorial muzeyinin direktoru işləyib.

22 avqust 1937 – Əməkdar incəsənət xadimi, tanınmış heykəltəraş Eldar Heydər oğlu Zeynalov (1937– 13.1.2001) Bakıda anadan olub.

22 avqust 1978 – Tanınmış rəssam Həsən Əli oğlu Haqverdiyev (1917-1978) vəfat edib. II Dünya müharibəsinin iştirakçısı olub, əsirlik, sonra Sibirə sürgün həyatı yaşayıb. Rəngkarlıq və grafika əsərlərinin müəllifidir, teatr tamaşalarına səhnə tərtibatı verib.

23 avqust 1922 – Tarixçi alim, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Əlvəsat Nəcəfqulu oğlu Quliyev (1922 – 6.11.1969) anadan olub. Tarix İnstitutunun direktoru işləyib.

23 avqust 1943 – Görkəmli aktyor, Xalq artisti Şahmar Zülfüqar oğlu Ələkbərov (1943 – 12.8.1992) anadan olub. “Dağlarda döyüş”, “Yeddi oğul istəmə”, “Qatır Məmməd”, “Arxadan vurulan zərbə” və s. filmlərdə çəkilib. “Sahilsiz gecə”, “Qəzəlxan” filmlərinin quruluşçu rejissorudur, filmlərin səsləndirilməsində iştirak edib.

Dünya

18 avqust 1850 – Fransız yazıçısı Onore de Balzac (Honore de Balzac; 20.5.1799 – 1850) vəfat edib. “Bəşəri komediya” silsiləsindən əsərləri (“Şaqren dəri”, “Qorio ata”, “Sezar Birotto”, “İtirilmiş illüziyalar” və s. romanlar) ilə şöhrət qazanıb.

19 avqust 1689 – İngilis yazıçısı, sentimentalizmin banilərindən biri Semuel Riçardson (Samuel Richardson; 1689-1761) anadan olub. “Klarissa”, “Çarlz Qrandison” romanlarının müəllifidir.

19 avqust 1909 – Polyak yazıçısı, dissident Yeyi Andreyevski (1909-1983) anadan olub. Əsərləri: “Cənnətin qapıları”, “Qaranlıq yeri örtür”, “Kül və almaz”.

19 avqust 1915 – Görkəmli türk şairi, jurnalist, pedaqoq Tofiq Fikrət (24.12.1867, İstanbul – 1915) vəfat edib.

20 avqust 1847 – Polyak yazıçısı Boleslav Prus (əsl adı Aleksandr Qlovaski; 1847-1912) anadan olub. “Kukla”, “Firon” və s. romanların müəllifidir.

20 avqust 1901 – İtalyan şairi, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1959) Salvatore Kvizimodo (1901-1968) anadan olub. “Həyat yuxu deyil”, “Qənirsiz yer” kitablarının müəllifidir.

21 avqust 1871 — Rus yazıçısı Leonid Andreyev (1871-1919) anadan olub. Rus ədəbiyyatında ekspresionizmin banisi sayılır. Əsərləri: “İuda İskariot və başqaları” (roman), “Savva”, “Bizim həyatın günləri” (pyes) və s.

21 avqust 1925 – Fransız kinorejissoru Moris Piala (Maurice Pialat; 1925-2003) anadan olub. Filmləri: “Çılpaq uşaqlıq”, “Lu-lu”, “Şeytanın günəşi altında” (Kann festivalının qalibi, 1987), “Van Qoq” və s.

22 avqust 1862 – Fransız bəstəkarı Klod Debüssi (Achille-Claude Debussy; 1862-1918) anadan olub. Əsərləri: “Pelleas və Melizanda” (opera), “Oyunlar” (balet), “Bahar” (simfonik süita) və s.

22 avqust 1920 – Amerikalı fantast-yazıçı Rey Bredberi (Raymond Douglas Bradbury; 1920-2012) anadan olub. “Mars xronikaları”, “Farenqeytlə 451 dərəcə”, “Fəlakət gəlir” və s. romanların müəllifidir.

23 avqust 1851 – Çex yazıçısı Alois Yirasek (1851-1930) anadan olub. “Yan Qus” trilogiyası, “Yan Jijka” və s. tarixi romanların müəllifidir.

23 avqust 1880 – Rus yazıçısı Aleksandr Qrin (Aleksandr Qrinevski; 1880-1932) anadan olub. Əsərləri: “Al yelkənlər”, “Dağalar üzərində qaçan”, “Qızıl zəncir” və s.

Hazırladı: Vüqar Orxan

Türkiyənin baş konsulu Cavidin ev-muzeyində olub

Türkiyə Cümhuriyyətinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı baş konsulu Mehmet Emin Kiraz bu günlərdə Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyinin qonağı olub.

Diplomata böyük Azərbaycan şairi və dramaturqu Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığı, ictimai və pedaqoji fəaliyyəti, faciəli taleyi, Sibirə sürgündə vəfat etməsi haqqında, illər sonra nəşinin Vətənə gətirilməsi, xatirəsinin əbədləşdirilməsi, Bakıda və Naxçıvanda ev-muzeylərinin yaradılması, Naxçıvanda məzarın üzərində məqəbərəsinin ucaldılmasında ulu öndər Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Konsul muzeyin ekspozisiya zalları ilə tanış olub. Burada sərgilənən eksponatlar, xatirə əşyaları, müəllifin təsadüf nəticəsində günümüzə qədər gəlib çatan bəzi əlyazmaları, əsərlərinin müxtəlif illərdəki nəşri, pyeslərinin səhnə həyatı ilə əlaqədar məlumatlar qonaqda geniş təəssürat yaradıb. Muzey əməkdaşları Hüseyn Cavid və Cavidlər ailəsi ilə bağlı diplomati maraqlandıran sualları cavablandırıblar.

Mehmet Emin Kiraz muzeyin rəy kitabına öz ürək sözlərini yazıb. O, ziyarətdən məmnun qaldığını qeyd edərək, Hüseyn Cavidin Azərbaycanın olduğu qədər bütün Türk dünyasının da fəxri olduğunu bildirdi.

Qonağa muzeyin nəşrlərindən bir neçəsi hədiyyə olunub.

“Qarabağ” və “Xarıbülbül” kolleksiyaları Kazanda nümayiş olunub

“Kazan Kreml” Muzey-Qoruğunda tanınmış modeler-dizayner, Azərbaycan Milli Geyim Mərkəzinin rəhbəri Gülnarə Xəlilovanın “Qarabağ” və “Xarıbülbül” kolleksiyaları nümayiş olunub.

Dəfilə Tatarıstan paytaxtında 2-ci “Ethno-Fashion” — Xalq Yaradıcılığı və Dekorativ-Tətbiqi İncəsənət Festivalı çərçivəsində keçirilib. Kolleksiyalar XVII-XIX

əsrlərin tarixi binalarında təqdim olunub.

“Azərbaycanı dünya podiumlarında, xüsusən də indi gözəl Qarabağımızı təcəssüm etdirən bu cür kolleksiyalarla təmsil etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Məlum olduğu kimi, xarıbülbül çiçəyi Şuşa və Qarabağla ayrılmaz bağlıdır, sevgi və sülh rəmzidir, Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində Qələbəmizin rəmzidir. Sevincirici haldır

ki, kolleksiyaların nümayişi qonaqların marağına səbəb oldu və böyük uğurla keçdi”, — deyə Gülnarə Xəlilova bildirib.

Qeyd edək ki, “Həyat tərz — mədəni kod” devizli festival Rusiya Sənaye və Ticarət Nazirliyi, Tatarıstan Respublikası Hökuməti, Tatarıstan Mədəniyyət Nazirliyi və Avrasiya Etnodizaynerlər Assosiasiyasının dəstəyi ilə təşkil olunub. Bu il festivalda Rusiya, Qırğızıstan, Türkmənistan,

Qazaxıstan, Tacikistan, Özbəkistan və digər ölkələrdən 50-yə yaxın tanınmış dizayner iştirak edib, yaradıcılıq görüşləri və ustad dərsləri keçirilib.

Bundan əvvəl Gülnarə Xəlilovanın kolleksiyaları ABŞ, Böyük Britaniya, İsveç, Avstriya, Rumıniya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Bolqarıstan, Norveç və digər ölkələrdə moda həftələrində və tədbirlərdə nümayiş etdirilib.

Əcdadlar cizgi filminin qəhrəmanı olacaqlar

Özbəkistanda görkəmli əcdadlar haqqında 30 animasiya filminin çəkilməsi qərara alınıb. Cizgi filmləri Kinematoqrafiyanın İnkişafı Milli Fondunun “İntibah” layihəsi çərçivəsində lentə alınacaq.

Layihədə birinci və ikinci özbək intibahı dövründə yaşamış görkəmli dövlət və sənət adamları haqqında filmlər çəkiləcək. Hazırda filmin heyət Əmir Teymura həsr olunmuş film üzərində aktiv çalışır.

Rejissor Adil Maxamatovun başçılıq etdiyi komandada animatorlar Zebo Saidazimova, Sanobar Erkinova, Firdavs Mononov, Mahira Mirzayeva çalışırlar. Ssenari müəllifi Tülkin Xayit, quruluşçu rəssamı Doniyör Abdusəlimovdur.

Gülcahan

“İpək Yolu — Azərbaycan möcüzələri”

BBC-də yayımlanacaq

Britaniyanın BBC televiziyası “İpək Yolu — Azərbaycan möcüzələri” adlı silsilə verilişlər təqdim edəcək.

Bu barədə BBC məlumat yayıb. Proqramda tarixçi, yazar, səyyah Bettani Hyuz (Hughes) Qobustan və Şəkiyə səfərindən bəhs edir.

Səyyah əvvəlcə Qobustan çöllərində minilliklərlə tarixi olan qeyri-adi qayaüstü rəsmlər barədə izləyicilərinə məlumat verir. Daha sonra o, şimala, qədim İpək Yolu ilə səyahət edən tacirlər üçün mühüm dayanacaq olan Şəkiyə gedir və hələ də ənənəvi üsulla ipək istehsal edən toxucularla qarşılaşır, Şəki Xan sarayını ziyarət edir.

İlk verilişin yayımı avqustun 20-nə planlaşdırılıb.

Qeyd edək ki, professor Bettani Hyuz indiyə qədər “National Geographic”, “Discovery”, “PBS”, “Channel 4”, “Netflix”, “ITV” və “History Channel” üçün 50-dən çox televiziya və radio sənədli filmi çəkib. Onun proqramları dünyada milyonlarla tamaşaçı tərəfindən izlənilib.

Macarıstanda “Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı” Bursanın təqdimatı

adını daşdığını və 2022-ci ildə bu estafeti Türkiyənin ən seçkin şəhərlərindən biri olan Bursanın qəbul etdiyini diqqətə çatdırıb. Baş katib “Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı” şəhərləri ilə “Avropanın Mədəniyyət

Paytaxtları” arasında qarşılıqlı əlaqənin artırılması məqsədilə TÜRKSOY-un son beş ildə mühüm işlər gördüyünü vurğulayıb. “İnanırıq ki, 2023-cü ildə də Avropanın Mədəniyyət Paytaxtı seçilən Macarıstanın Vesprem və

“Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı” olacaq Azərbaycanın Şuşa şəhərləri arasında bu proses daha yüksək səviyyədə davam edəcək”, — deyə o bildirib.

Alınur Aktaş çıxışında Türkiyənin ən gözəl şəhərlərindən olan Bursa ilə Macarıstanın paytaxtı Budapeştə bir araya gətirən təşkilatçılara minnətdarlıq edib.

Çıxışlardan sonra Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsi Orkestri və “Qaragöz” xalq oyunları qrupları tərəfindən konsert verilib.

Qonaqlar “Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı” Bursanın və İznik 4-cü Dünya Köçəri Oyunlarının təqdimat filmlərinə baxdıqdan sonra ənənəvi əl işləri emalatxanaları və şəhərin tarixi-mədəni sərvətlərini əks etdirən fotosərgi ilə tanış olublar.

Mehparə Sultanova
Ankara

Narkotik axtarırdılar — Pikassonun tablosu aşkara çıxdı

Məşhur ispan rəssamı Pablo Pikassonun oğurlanmış tablosu İraqın Diyala əyalətində tapılıb. Bu barədə rəsmi INA agentliyi məlumat yayıb. Əsərin iraqi narkotacirlərin sığınacağı olan evdən tapıldığını bildirilir.

İraq polisinin narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı departamentinin rəisi, polkovnik Bilal Subhi bildirib ki, üç narkotik qaçaqmalçısının həbs olunduğu əməliyyat zamanı məşhur rəssamın oğurlanmış tablosu aşkar edilərək götürülüb.

Hadisə ilə bağlı təfərrüat açıqlanmır. Pablo Pikasso Fondu da məsələyə hələlik münasibət bildirməyib.

Qeyd edək ki, 2009-cu ildə İraqda, Babil vilayətində şəxsi evlərin birində Pikassonun “Çılpaq” adlı tablosu tapılmışdı. Əsərin 10 milyon dəyərində olduğu bildirildi. Tablo 1990-cı ildə İraqın Küveytə müdaxiləsi zamanı oğurlanaraq ölkəyə gətirilibmiş. Lakin sonradan onun əqibəti naməlum qalmışdı.

İndi ələ keçmiş tabloun həmin əsər olub-olmadığı da sual doğurur. “The National” qəzetinin yazdığına görə, narkotacirlərdən ələ keçirilən tablo 10 milyon dollar dəyərindədir...

V.Kamal

Alimlər Marsda oksigen əldə etməyin yolunu tapıb

Yer kürəsində qlobal istiləşmənin baş alıb getdiyi və sözün həqiqi mənasında, havanın çatışmadığı bir zamanda ABŞ-in Massaçusets Texnologiya İnstitutunun rəhbərlik etdiyi beynəlxalq tədqiqatçılar qrupu plazmadan istifadə ilə Mars mühitində oksigen hasil etmək üçün üsul hazırlayıb.

Alimlərin işi “Journal of Applied Physics” jurnalında dərc olunub.

“Oksigen əldə etmək üçün karbon dioksid molekullarının parçalanması mürəkkəb prosesdir. Bundan əlavə, reaksiya zamanı əldə edilən qaz qarışığından oksigeni ayırmaq da əlavə çətinlikdir. Plazma hər iki problemnin həllinə kömək edəcək”, — deyə tədqiqatda bildirilir.

Plazma maddənin dördüncü halıdır. Plazma elektronlar və ionlar kimi sərbəst yüklü hissəcikləri ehtiva edir. Elektronları elektrik sahələrindən istifadə edərək asanlıqla səpələmək olar.

Elektronlar karbon dioksid molekulu ilə toqquşduqda onu ayıra bilər, bununla da oksigen və qaz qarışığı yarada bilər. Plazmada yaranan istilik isə oksigenin ayrılmasına kömək edir. Alimlər öz nəzəriyyələrini eksperimental olaraq sübut ediblər.

Alimlər bildiriblər ki, texnologiya Marsda həyatı təmin edən sistemləri, o cümlədən yanacaq, tikinti materialları və gübrələrin təkrar emal edilməsi üçün lazım olan xammal və əsas kimyəvi maddələrin hazırlanmasında mühüm rol oynaya bilər.

Yeniliyin Yerdəki iqlim dəyişikliyi probleminin həllində də faydalı olacağı söylenebilir.

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

388 il əvvəl...

19 avqust 1634-cü ildə növbəti Səfəvi-Osmanlı müharibəsi (1623-1639) gedişində Sultan IV Muradın qoşunları İrəvan qalasını ələ keçiriblər. Lakin Osmanlı qoşunları İrəvan qalasını uzun müddət əlində saxlaya bilmədi. Müharibənin yekunları ilə bağlı imzalanmış Qəsri-Şirin sülh müqaviləsinə (1639) görə, Qərbi Gürcüstan Osmanlı imperatorluğunun, İrəvan daxil olmaqla Qərbi Azərbaycan torpaqları və Şərqi Gürcüstan Səfəvi dövlətinin əlində qaldı.

158 il əvvəl...

22 avqust 1864-cü ildə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi (BQXK) yaranıb. Müharibə qurbanlarına humanitar yardım göstərilməsini ön görən təşkilatın təşəbbüsçüsü İsveçrə vətəndaşı Anri Dünan idi. Cenevrədə toplanan 12 dövlətin nümayəndələri təşkilatın əsas sənədlərindən birini — müharibələr zamanı yaralı əsgərlərə yardım göstərilməsi haqqında konvensiyayı imzalayıblar.

103 il əvvəl...

18 avqust 1919-cu ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Parlamenti ölkə sərhədlərinin mühafizəsi haqqında qanun qəbul edib. Hərbi Nazirliyin tərkibində Azərbaycanın ilk Sərhəd Qoşunları dəstəsi yaradılıb. Prezident Heydər Əliyevin 2000-ci il 16 avqust tarixli fərmanı ilə 18 avqust “Sərhəd qoşunları günü” elan edilib.

19 avqust 1919-cu ildə Əfqanıstan dövlət müstəqilliyini elan edib. Əfqanıstan XIX əsrdə Britaniyanın nəzarətinə keçmişdi. 1929-1973-cü illərdə Əfqanıstanda monarxiya (şah) rejimi, 1973-cü ildə Zahir şah devrildikdən sonra respublika elan edilib. 1979-1989-cu illərdə SSRİ-nin qurduğu rejim hakimiyyətdə olduğu dövrdə ölkədə ağır vətəndaş müharibəsi gedib. 1996-cı ildə Əfqanıstan İslam Respublikası elan edilib.

62 il əvvəl...

20 avqust 1960-cı ildə Fransanın Qərbi Afrikadakı müstəmləkəsi olan Seneqal müstəqilliyini elan edib. Seneqal 1880-ci ildə Fransanın müstəmləkəsinə çevrilmişdi.

54 il əvvəl...

20 avqust 1968-ci ildə Çexoslovakiya ərazisinə sovet və “Varşava bloku”na daxil olan digər ölkələrin qoşunları (ümumilikdə 300 minlik kontingent) yeridilib. Hərbi müdaxilə Çexoslovakiya Kommunist Partiyası rəhbərlərinin dövləti üzrə həyata keçirilmişdi. Bununla “Praqa baharı”na (1968-ci ilin yazında Çexoslovakiya hökumətində baş verən köklü dəyişikliklər, Moskvanın dikte etdiyi kursdan imtina) son qoyuldu.

31 il əvvəl...

19-21 avqust 1991-ci ildə SSRİ-də dövlət çevrilişinə cəhd baş verib. Krimda istirahətdə olan Prezident Mixail Qorbaçov təcrid edilib, ölkəni idarə etmək üçün vitse-prezident Gennadi Yanayevin də daxil olduğu Dövlət Fövqəladə Vəziyyət Komitəsi (“QKÇP”) yaradılıb. “QKÇP” hakimiyyəti üç gün sürdü. Moskvada legitim hakimiyyətin müdafiəsinə qalxan əhali ilə hərbiçilər arasında toqquşmada 3 gənc həlak oldu. Avqustun 22-də dövlət çevrilişinə cəhdin başında duran qrup (DTK sədri V.Kryuçkov, müdafiə naziri D. Yazov, vitse-prezident G. Yanayev və s.) həbs olundu. Daxili işlər naziri B. Puqo intihar etdi. “QKÇP” SSRİ-nin dağılmasını sürətləndirdi.

30 il əvvəl...

20 avqust 1992-ci ildə Azərbaycan ərazisindən sovet (Rusiya) qoşunlarının çıxarılması ilk olaraq Naxçıvandan başlanıb. Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul edilən qərara və müvafiq razılaşmaya əsasən, keçmiş SSRİ ordusunun 75-ci motoatıcı diviziyasının şəxsi heyəti muxtar respublikanı tərk edib, əmlakı isə Azərbaycan Ordusunun Naxçıvandakı hissələrinə verilib. Azərbaycan ərazisindən Rusiya qoşunlarının çıxarılması prosesi 1993-cü ilin mayında başa çatdı.

29 il əvvəl...

22 avqust 1993-cü ildə Lənkəranda Ələkram Hüseynovun qondarma rejiminə (“Talış-Muğan Respublikası”) qarşı xalqın kütləvi aksiyası başlanıb. Ali Sovetin sədri, Prezident səlahiyyətlərini icraçı Heydər Əliyevin televiziya ilə müraciətilərinə sonrakı minlərlə sakin dövlətçiliyin müdafiəsi üçün mitinqə çıxıb. Mitinq Ə.Hüseynovun dəstəsi tərəfindən atəşə tutulub, 3 nəfər həlak olub. Ə.Hüseynov cinayətkar dəstəsi ilə dağlara qaçıb. Avqustun 23-də Lənkəran və ətraf rayonlarda qanuni hakimiyyət bərpa olundu. Ə.Hüseynov və dəstəsi həmin ilin payızında ələ keçirildi.

22 il əvvəl...

22 avqust 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikasının ikinci Prezidenti Əbülfəz Elçibəy (1938-2000) Türkiyədə, Gülhanə Hərbi Tıbb Akademiyasında (Ankara) vəfat edib. Ə.Elçibəy avqustun 23-də Bakıda, Fəxri xiyabanda dəfn olundu.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79; 530-34-38 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisenzia № AB 022279. İndeks: 0187. Qiyməti: 60 qəpik

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5072. Sifariş: 2332

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. VÖEN: 9900003611. SWIFT: AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI

H/Hesab: AZ98AIB33080019443300232103. VÖEN: 1300338641